ф481

1784
6387

481 ა.1 1784

1784 (6387). საქართველოს რწმუნებულთა საერთო კრების ოქმები. სარევიზიო კომისიის მოხსენება, წერილი ანგარიშები და [illegible].

1918 წ. აპრილის 10 – ნოემბრის 10. ფურც. 36.

მიკროფოტოასლი
МИКРОФОТОКОПИЯ

1918 წ.

36 ფ.

Форма № 7

Карточка выдачи единиц хранения

...ие единицы хранения)

...во листов

ПРОДЕЗИНФЕЦИРОВАНО
„31“ VII 1954

№ 54.

ფ 481

1784

საქმე

ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოებისა

1918 წ. [illegible]

[illegible]

შესახებ

დაიწყო 191 8 წ.

გათავდა 191 წ.

,,37,, ფურცელს შეიცავს საქმე.

ოქმი

ქ. შ. წ. კ. გ. საზოგადოების რწმუნებულთა საზოგადო კრებისა

10 ნოემბერს 1918 წ. ([illegible] ქ. N11)

კრებას დაესწრო საზოგადოების 32 რწმუნებული; საზოგადოების საბჭოს

წევრნი [illegible].

კრება გახსნა საზოგადოების თავმჯდომარემ ე. ნ. ყაზბეგმა დღის 12ს. და 25 წუთ.

ბ-მა ე. ყაზბეგმა მიმართა კრებას შემდეგი სიტყვით:

„[illegible] მოგესალმებით თქვენ ბატონებო!

ამ მეორმოცე წლის კრებას, ჩვენის წესდების მე 20 მუხლის თანახმად გახ-სნილად ვაცხადებ.

ბატონებო! უკანასკნელ ხანს, რომ [illegible] ჩვენი კრება, [illegible] წლით [illegible], [illegible] წლის ჩვენის [illegible] რევოლუციას, [illegible], რომ ეს [illegible] ამ [illegible]; [illegible] მტერი და [illegible], [illegible] ჩვენის [illegible]. [illegible], რომ [illegible].

შემდეგ, ჩვენი [illegible] — გაუმარჯოს ჩვენს [illegible], [illegible] დამოუკიდებელ სახელმწიფოს! (ტაში).

გაუმარჯოს თქვენ [illegible] მუშაკთ!

[illegible] და [illegible]! (ტაში)

ვიდრე შევუდგებოდეთ საქმის გარჩევას, [illegible] სახელმწიფოს [illegible].

[illegible] ჩვენის [illegible] საზოგადოებისა [illegible] და [illegible]. ([illegible]).

[illegible], რომ [illegible] ჩვენის [illegible]. თქვენ, ბატონებო და [illegible] და [illegible] საზოგადოების [illegible]... [illegible]; [illegible] თქვენს [illegible] თავმჯდომარე [illegible], [illegible], რომ [illegible] ჩვენი

10ბ

სასიქადულო და საქართველოს უძველესი წერა-კითხვის საზოგადოება.

ნება მიბოძეთ ხელი გავუწოდო, რომ გაშლილი წიგნი, რომელიც სიყვარულით მასწავლებლებმა საზოგადოებამ ყურადღებით და თავდადებით, რომლის [illegible] თავის ნაწილის; მათ შორის გამოჩენილ და მოწინავეთა მოღვაწეების გამოჩნდა ბ. დ. კარიჭაშვილი 26 წლით წინედ.

ბ.ბ. ლ. ბოცვაძე
შ. [illegible]
} [illegible]

დამსწრე მათი შორის თქვენს ხელს ვართ.

ჩვენ [illegible] [illegible] ვ [illegible] [illegible], რომ [illegible]:

– გაუმარჯოს ჩვენს თავისუფალ საქართველოს! (ტაში).

– გაუმარჯოს თქვენს [illegible] მუშაკს! (ტაში)."

გ. ნ. ყაზბეგი – სთხოვს დამსწრეთ აირჩიოს კრების თავმჯდომარე.

ხმები: თქვენ ბრძანდებოდეთ.

გ. ნ. ყაზბეგი – მადლობას მოგახსენებთ პატივისცემისათვის, მაგრამ [illegible] ნება არ მაძლევს თავმჯდომარეობა გავწიო.

ამის შემდეგ კრება გ. ნ. ყაზბეგს ერთხმად ირჩევს კრების საპატიო თავმჯდომარედ, ხოლო კრების თავმჯდომარედ დ. გ. კარიჭაშვილს.

დ. კარიჭაშვილი იჭერს თავმჯდომარის ადგილს და სთხოვს კრებას აირჩიოს კრების მდივანი.

კრების მდივნად ირჩევა ვ. ა. ბოჭორიძე.

თავმჯდომარე – წინადადებას აძლევს მდივანს წაიკითხოს დღის წეს-რიგი.

მდივანი კითხულობს: 1) გამგეობის მოხსენება ანგარიშო სამოქმედო წლის შესახებ, 2) სარევიზიო კომისიის მოხსენება 1916-1917 წლების გამგეობის მოქმედების შესახებ, 3) 1916-1917 წ. გამგეობის მოქმედების ანგარიშის განხილვა; 4) 1918 წ. ხარჯთ-აღრიცხვა, 5) გამგეობის და სარევიზიო კომისიის წევრთა არჩევნები.

წაკითხულ დღის წეს-რიგს კრება ერთხმად ამტკიცებს.

მდივანი ვ. ბოჭორიძე – კითხულობს მოხსენებას საზოგადოების ანგარიშო სამოქმედო წლის შესახებ:

„მიმავალი წლის 15 მაისს შესრულდა 40 წელიწადი ქ. შ. წ.-კ. გ. საზოგადოების დაარსების დღიდან. 40 წლის არსებობის [illegible] [illegible] ამ ჩვენი უძველესი კულტურულ-განმანათლებელი საზოგადოების, ვინც არ უნდა [illegible] და [illegible] [illegible] მიმავალი მთავარი გამგეობა, რომელიც [illegible] [illegible]-

ერთი საზოგადო ქონება. ამ ოპერის კი დადგმა სცენაზე მოხერხდა 1916 და 1917 წლების ანგარიშებიდან ვიცით მხოლოდ სხვადასხვა საზოგადო ქირის მიერ ადგილზე ჩვენი საზოგადოების მოღვაწეობის წარსულის ცნობა გამოვრიცხეთ.

ქ.შ.წ.კ.გ. საზოგადოებამ დაიმსახურა ის სახელი თავისი შრომით და მოღვაწეობით, რომლითაც აღინიშნა წარსული საუკუნის 60-ან წლების ამოცანებზე, რომელსაც საჭიროებანი თვითმმართველობის შესახებ შრომის ქვეყნის ყველა ხალხის მიმართ თემს და ხალხის ხალხის შეძლების ინტელიგენციის თანდათან გამოიღვიძა ქვეყნის საზოგადოების აზრი მოახდინა. ამიტომ ჩვენ ვიცით ადგილობრივ საზოგადოების ამავე ხანაში და ჩვენ მოწინავე ნაწილის და მთავრობის ადგილის იქვე ხალხის წერა-კითხვის, ანუ როგორც-სახალხო-ინტელიგენციის მოთხოვნის თემში.

ამ აზრის სამწუხაროდ მაგალითად: მოწინავე საზოგადოების ადგილობრივ და ინტელიგენციის შესრულებაში ქალაქ შენა საზოგადოების მოწინავე ნაწილს და ის ჩვენ ქალაქის მოღვაწეს საქმეში. ამიტომ საყოველთაო განათლების გამოს ქუთ. სამეგრელოს დაარსდა სოფელ მარტვილში დაარსებული 1879 წელს საზოგადოებაში მაშინ ქალაქ ქალაქის კულტურულ-განმანათლებელ საზოგადოების წევრთა სასწავლებლის ქ.შ.წ.კ.გ. საზოგადოების. ეს სასწავლებელი თავის მიზანს ასრულებდა. ამ საზოგადოების დამფუძნებელთა აზრით აზრით განსაკუთრებულია, რომ მარტო წერა-კითხვის კი შეასრულებს საქმეებს ამასწავლის სამუშაო განათლების შესახებ საქმეში, რომლისთვისაც უმნიშვნელოა საზოგადო მოღვაწეების მოვალეობა და თავისუფლება, მაგრამ ამისთვის ადგილის ყველა გამოდიოდა მთავრობისათვის, რომელიც განათლების ინტელიგენციის იყო გაშვებული და ამის წინაშე მხოლოდ ნაწილი დაწყებითი სკოლის დახმარების, ასევე ის ნაწილები, თუ სახალხო სწავლების ხელმძღვანელ ყოველი ორგანო. დამფუძნებელთა ძალა-უნებლი-ეთ ყველა გადაწყვეტილებისათვის აღინიშნულ ნაწილები და დამუშავებული იქნება „წერა-კითხვის" საზოგადოების სასწავლებლებში თავდაპირველ ქალაქ მიზანი; სახელმძღვანელო მოწინავე შრომის წერილით, მიიღებდნენ მასწავლებლის საქმეებში ქალაქ დამფუძნებლები და მოწინავე განათლებისათვის თავისით საქმეს, ვინაც კი მოხ-წავლეს საზოგადო საქმეებს ყოველ სახელის სწავლებისა.

1881 წლის შემდეგ საზოგადოების მიერ დაფუძნებული შემდეგ თანხები ნაწი-ლობრივ იყო საზოგადო ყოველ სწავლება ნაწილი დაწყებითი სკოლებში, მაგრამ იმის მიერ ნაწილი დაწყებითში.

საზოგადოების მოღვაწეობის ნაწილში სამი წლით მეურნეობის განვი. საზო-გადოებამ ყველ დამოუკიდებელ მშვენიერი თანხები და, მოგვცა ყველ წლიური

გირაოების 25 მილიონის დამფუძნებლებისათვის, ხოლო ხაზ. სამკვიდ— წევრისათვის, ხოლო ასეთი სწორედ საზოგადოების წევრად. ასეთებმა გამოდგა. დ. ყიფიანის დ. ი. ჭავჭავაძის ხელმძღვანელობით ვინაც ამას დაიწყო საზოგადოება, და ამ მიზეზით ხანში საზოგადოების ვინც ჩვენი ცოდნა აქვს ისე და სხვა ქართველი მე- ცნიერები, რომლებიც საზოგადო ხალხის სწავლების საქმისათვის; ჩვენ სა- ხელით, ხელისუფლების და წიგნების საქმის. ამიტომ დიდხანს არ გაუქმდებოდა საზოგადოების მმართველობის ანგარიში. ოქტომბრის 3 II ნაწილის ჩვენი 1881 წლის ივლისში გამოვიდა სამოქალაქო ისტორია, რომლისაც ჩვენთა ქართ. დიდხანს ქართველი სამშ- ობლოს კულტურული ანგარიშის ჩვეულება.

საზოგადოების ისტორია არც გამოცემული იმ დროს ისტორიის უკეთეს ჩვენის და სამე- ურნეო საქმეებისათვის. მართველობა სამაზრო მთავრობამ ყოველის საზოგადოების წიგნების წინადადებით კი გაიცა და ამ წიგნების სწავლება სკოლაში შეიძლე- ბოდა სასწავლო, უკეთ ქვეყანა იყოს, სკოლის მოსახლის მხრით განსაკუთრებით მომზადების, საქმეს ეროვნულ გზით, რა ასეთ იყოს, ჩვენ ლიტერატურის მთავრობის ახალი იყოს ქართული საქმის ადმინისტრაციისათვის და ამ ადმინისტრაციის მიზეზით ქართველობის თავადი მოსახლე ადმინისტრაცია. ეს ადმინისტრაცია არც ადმინისტრაცია ეკლესიისა, რომლის პირველ კავკასიაში ხალხებში გამოჩენა მმართველი სამაზრო ლიტერატურის მმართველობის ყოველი- ივანეს; ეს ამბავი თვით ჩვენს მოგონებას ჩვენ დაარსებისთვის 1881 წლის სამაზ- რო ქვეყნის წინადადება გაიცა და ვახტანგის ნებართვით მას აქ სახე- ლმწიფო ყოფილი სკოლებში ხელისუფლება ქვეყნის მიზეზით სწავლის წიგნები, განსაკუთრებით დიდ ყოვლადი, ამისთვის მთელი ადგილი სწავლების სახლში, სკოლე- ბისაც სკოლების ადგილები ერთის სხვადასხვა გარემოს; — ეს მართველობის სამაზ- რო მთავრობის მიზეზით საზოგადო ქვეყნის ყოველთვის მიზეზი, ყველასი, ჩვენ ადმინისტრაცია აღმოჩნდა დრო, მაშინ არც მიიღება წ.კ.გ. საზოგადოებისათვის, რაც უკეთეს მას ნამდვილ დახმარება იყოს მთავრობის ერთგული მიზეზი. საზო- გადოების პირველი განმარტებაში არა ერთი და არა ორი ადგილი მიეცა ამ- ჟამად მთავრობისთვის ახალი სკოლების დაარსება და სასწავლო ქვეყნის ორგანი- ზაციის ნიადაგზე; მაგრამ მიმართულება და კანონიერება გამოჩენილი ხალხის ამ ყოველნაირი ბრძოლის წ.კ.გ.ს. გამოცემა, ამიტომ ზოგჯერ მთავრობის თავადი ყველა დაცულიყო. ერთის ცხოვრება ერთი მხრით საზოგადოებამ მოე- წია დიდი თავისუფლებით, რომლის მიზეზი ჩვენ არა ქართველთა მეუფება.

დაწვრილებითი ცნობები საზოგადოების ნივთიერი და სხვა მდგომარეობის შესახებ მოყვანილია 1916 და 1917 წლების ანგარიშებში. აქ კი საჭიროდ ვთვლით აღვნიშნოთ, რომ საზოგადოების საზრუნავ საგნებს შეადგენდა:

1) სახალხო, სოფლის დაწყებითი განათლების საქმე, სახალხო ბიბლიოთეკა-სამკითხველოების, საღამოს კურსების და სახალხო კითხვების მოწყობა, მასწავლებელთა კურსების გამართვა.

2) ქართულ ენაზე სახელმძღვანელოების, სახალხო საკითხავების, სამეურნეო წიგნების-ბროშურების გამოცემა.

3) წიგნების ვაჭრობის ორგანიზაცია საზოგადოების წიგნის მაღაზიის და ფილიალის საშუალებით.

4) ჩვენი ისტორიული მნიშვნელობის ძველი ხელთნაწერების, სიგელ-გუჯრების და სხვა ისტორიულ-არქეოლოგიური საგნების შეკრება.

5) [illegible] შენობის შეძენა და განახლება რუსეთისა და საზღვარგარეთის უმაღლეს სასწავლებლებში მყოფ სტიპენდიატთა შენახვა.

6) საზოგადოების ნივთიერ საშუალებათა გამრავლებისათვის ზრუნვა.

7) ქართველ მოღვაწეთა ნაწერების ბეჭდვა.

მუშაობა, რომელსაც საზოგადოება აწარმოებდა სახალხო განათლების სფეროში გამოიხატება შემდეგში: ქართულ ენაზე ყველა საგნის სწავლება დაწყებით სკოლებში, სკოლების გახსნა იქ, სადაც ქართული ენა და ქართული კულტურა [illegible], სადაც [illegible] [illegible] [illegible] მოსპობის საფრთხე ემუქრებოდა, [illegible] [illegible] ამ მხრივ საგულისხმოა, რომლითაც ეს [illegible], გახსნა მთელი რიგი სკოლებისა, [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] საზოგადოებრივ [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] და სხვა... სკოლების რიცხვის [illegible] [illegible] [illegible] საზოგადოების განკარგულებით [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible]. 1907 წლამდე საზოგადოებას ჰქონდა მხოლოდ 10 სკოლა, აქედან თავის საკუთარი შენობით იყო 7-ი, 1907 წლიდან დღემდე [illegible] 17 სკოლა, ე.ი. რომ ამ დროს საზოგადოების განკარგულებაში ირიცხება 24 სკოლა. აქედან განკარგულებით [illegible] თავის შენობით: [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] და [illegible] სკოლებს, [illegible] საზოგადოების [illegible] გამგეობა.

[illegible] საკუთარი სკოლებისა, საზოგადოების გამგეობა [illegible] [illegible] თავის

3ᵖ ⁵

ხეხილი ძალიან კარგ მოსავლიანია: ამიტომაც სოფლის მეურნეობა სამეგრელოში: ვაზის, სიმინდის, ღომის და [illegible] ნერგებში და [illegible] (სამეგრელოში) მეტი [illegible] სამრეწველო ნერგის, [illegible] და [illegible] [illegible]; [illegible], რომ [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible] [illegible].

სოფლის [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], რომლებიც [illegible] ბიბლიოთეკების, სამკითხველოების, [illegible] [illegible] [illegible] და სხვა... ბიბლიოთეკების რიცხვის [illegible] [illegible] [illegible], თუ 1907 წლამდე სამეგრელოს [illegible] და სხვა [illegible] მხოლოდ 12 ბიბლიოთეკა [illegible], 1918 წლის 1 იანვრის სამეგრელოს [illegible] ითვლება 120 ბიბლიოთეკა-სამკითხველო.

სამეგრელოში [illegible] [illegible] [illegible] სამკითხველოები [illegible] ამ [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible].

სამეგრელოში [illegible] წიგნის [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] და [illegible] წიგნები. [illegible] და [illegible] წიგნების [illegible] [illegible] და [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] წიგნების [illegible], რომლებიც [illegible] [illegible] [illegible] — ამ [illegible] წიგნის [illegible] [illegible]: [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] და [illegible] [illegible]. წიგნის [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] სამეგრელოში 1916 წლიდან [illegible] [illegible] [illegible]. ამ [illegible] სამეგრელოში [illegible] 157 [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] წიგნების).

სამეგრელოში [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] და სხვანი, [illegible] ამ [illegible] სამეგრელოში [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]–წიგნ-სახელ-მძღვანელო, [illegible] [illegible] [illegible]. 1918 წლის 1 იანვრისათვის — წიგნ-სახელმძღ [illegible] 6615 [illegible] [illegible] და [illegible] წიგნი; 5994 [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible] წიგნი. 1231 [illegible] [illegible] [illegible]-[illegible].

სამეგრელოში [illegible] [illegible] 1003 [illegible] [illegible]; 5495 [illegible] [illegible] [illegible], 3450 [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] 1912 წლიდან [illegible] [illegible] [illegible]

სპეციალური სახელობის: სკოლები, ბიბლიოთეკები, წიგნების გამოცემა და გავრცელება.

საზოგადოება ზრუნავდა თავის ნივთიერ ღონისძიებათა გაძლიერებისათვის. შემოსავლის წყაროს შეადგენდა შემოწირულობანი, საწევრო, ანდერძები, კონცერტები და საღამოების გამართვის საშუალებით, წიგნების გამოცემით და სხვ... საზოგადოების შემოსავალი თანდათანობით თვალსაჩინოდ გაიზარდა.

დაარსების დღიდან საზოგადოების სულ შემოსავალი (განყოფილებების ჩათვლით) 1918 წ. 1 იანვრამდე იყო — 758,002-42 კ., გასავალი — 690,098-78 კ.

წიგნის მაღაზიის და სტამბის შემოსავალი სულ ჯამი — 159,506-79 კ.

საზოგადოების დანიშნულების, სტიპენდიები და შეწირულობის თანხების რიცხვი 41-მდე ავიდა. საზოგადოების ქონება 1915 წლის 1 იანვრისთვის (35 წლის არსებობის შემდეგ) — 394,089-98 კ. 1918 წ. 1 იანვრის — 560,543-82 კ. (სამი წლის განმავლობაში მატება — 166,453-84 კ.). 1918 წლის 1 ნოემბრის ქონების ჯამი 824,738-44 კ. (10 თვის განმავლობაში მატება 264,194-62.)

1907 წლიდან საზოგადოების წევრთა რიცხვი, ამ წლიდან შემოღებული იქნა საწევრო გადასახადი 6-რუბ. 3 მანეთამდე, ამავე წლიდან საზოგადოებას ქონდა უფლება განყოფილებათა დაარსების, 1918 წლამდე განყოფილებათა რიცხვი 47-მდე ავიდა.

უკანასკნელ წლებში წევრთა რიცხვი შემცირდა იქნა 1916 წელს. ბოლო წლებში მთავარ გამგეობამ მიიღო ზომები საზოგადოების ... საწევრო გადასახადი შემცი-რებულია 1 მანეთამდე. საზოგადოების წევრთა რიცხვმა თვალსაჩინოდ იმატა: 1918 წლის 1 იანვრის საზოგადოების წევრთა იყო 38,942 წევრი.

სამწუხაროდ შემდეგი ამ ... ... ჩვენი საზოგადოება ... ... მთავრობის თვითმპყრობელობის ... ... და ... ... განყოფილებების ... ... ჩვენი წ.კ.გ. საზოგადოება ამავე ... ... 50,000 მან. ... 115 სოფ.-ში ... ... — 5000 მანეთი.

ამ ... საზოგადოების ... ... 1½ ... ... ჩვენი საზოგადოების ... ...

40ბ

გზავნილი, მაგრამ ჩვენ [illegible] [illegible] ყმაწვილი [illegible] [illegible] [illegible]-
[illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] წარმოდგენილი არის ანგარიშები წლების [illegible]
1916 და 1917 წლებისა. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].

1916 წლის საზოგადოების მთელი შემოსავალი იყო — 57,803-67კ. გასავალი — 52,607-52კ.
შემოსავალმა [illegible] [illegible] ხარჯთ-აღრიცხვით ნავარაუდევ შემოსავალს (54,760-53)
— 3043მ.-14კაპ., გასავალი ნაკლებია ნავარაუდევზე 2153-01კ.-ით.

1917 წლის 1 იანვრის ნაშთი იყო 5196-15, აქედან 10% [illegible] სათადარიგო
თანხა, ხოლო 90% [illegible] [illegible] 1918 წლის შემოსავლის აღრიცხვაში.

საზოგადოების ბალანსი 1917 წლის 1 იანვრის უდრის 517,325-60კ. (აქედან
[illegible] [illegible] 11,145 და 91კ.)

1917 წლის საზოგადოების მთელი შემოსავალი იყო 90,530-64კ. გასავალი — 60,048-20.
შემოსავალმა [illegible] [illegible] ხარჯთ-აღრიცხვით ნავარაუდევ შემოსავალს
(61,820-84) — 28709-81-ით, გასავალი ნაკლებია ნავარაუდევზე (61820-84) —
— 28709-81-ით, გასავალი ნაკლებია ნავარაუდევზე (61820-84) 1772-64-ით.
1918 წლის 1 იანვრის იყო ნაშთი — 30,482-45. აქედან 10% — 3048-24კ. [illegible]
სათადარიგო თანხა, ხოლო დანარჩენი 90% [illegible] 1918წ. შემოსავლის აღრიცხვაში.

1918წ. 1 იანვრის საზოგადოების ბალანსი უდრის 560,548-82კ. [illegible] 51,027-65 ნავარაუდევზე
(17,800მ.) მეტი — 33,227მ. და 15კ.

[illegible] [illegible] [illegible] ბალანსი 1918 წლის 1 სექტემბრისათვის. ბალანსი უდრის 824,738-4[illegible]
1917 წლის [illegible] [illegible] [illegible] იყო [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
საზოგადოების [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] იყო
[illegible] და ამ [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] საზოგადოების [illegible] და [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible].

საზოგადოების [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
და [illegible] [illegible] - საზოგადოების [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible],
მაგრამ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] საზოგა-
დოების და [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. ამ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] ქ.ა.გ. საზოგადოების

5

ქართველი ერის კულტურის განვითარების ისტორიაში [illegible] თვალსაჩინო
ადგილი, რადგან საქართველოში [illegible] და [illegible] ამ დარგის [illegible]
[illegible] კულტურულ-განმანათლებელი საქართველოს [illegible]. [illegible]
[illegible] საქართველოს [illegible]
და [illegible] ქართველი [illegible], რომელიც [illegible]
[illegible] და [illegible] ჩვენი [illegible] განვი-
თარება-განათლებაში. [illegible] ჩვენი საქართველოს
[illegible] საქართველოსთან, რომელიც [illegible]
[illegible] ამ 160 წლის წინად და რამდენიმე [illegible]
[illegible] კულტურულ განმანათლებელ [illegible]
[illegible]. [illegible] საქარ-
თველოს [illegible]
[illegible], ჩ.წ.ა. საქართველო კი [illegible] ქვეყანას, იგი [illegible]
[illegible], რომელიც [illegible]
[illegible] ქვის კულტურის [illegible]. [illegible]
[illegible] და [illegible]
[illegible], [illegible] და თვალსაჩინო, რადგან ჩვენი საქარ-
თველოს, თუ იგი ქვის [illegible] და [illegible]
[illegible] – [illegible]
[illegible] და ამის [illegible] თავის [illegible].

ამ [illegible] ჩვენი [illegible]
[illegible] ქვის [illegible] და კულტურული [illegible]
[illegible], [illegible], ჩ.წ.ა. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] საქართველოს [illegible] და [illegible]
[illegible]. [illegible]
[illegible]
[illegible] და [illegible]. [illegible] თუ [illegible]
[illegible] 10,000 [illegible] თუ [illegible], [illegible] 50,000 [illegible]
[illegible] საქართველოს [illegible].
[illegible] თავის [illegible]

5

საკუთარი სტამბა, წიგნების [illegible] [illegible] [illegible] თვით წიგნების ვაჭრობის [illegible] [illegible], რაც არ იყოს [illegible] [illegible], ამ მი-მართულებით საზოგადოებამ [illegible] ამ [illegible] [illegible] 400,000 მანეთამდე და [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 100,000 მანეთისა.

გარდა ამისა, [illegible] [illegible] [illegible] ამ გარემოებამ, რომ ჩვენი საზოგადოე-ბის [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ამ [illegible] [illegible] [illegible] წიგნების გამომცემლობის [illegible] [illegible].

გამგეობა ამიტომ, ჩვენი საზოგადოების [illegible] სამოქმედო გეგმის [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. რაც არ იყოს, წიგნების გამომცემლობის [illegible] [illegible] [illegible] საზოგადოების [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], რომ [illegible] საზოგადოების სამოქმედო გეგმის [illegible] [illegible] [illegible]-[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

თავმჯდომარე – ვინ [illegible] სიტყვა გამგეობის მიერ წარმოდგენილ სამოქმედო გეგმის შესახებ.

კრება გამგეობის მიერ წარმოდგენილ მოხსენებას [illegible] სამოქმედო გეგმის შესახებ ერთხმად ამტკიცებს.

თავმჯდომარე – [illegible] [illegible] სარევიზიო კომისიის მოხსენება.

მოქალაქე ვ. [illegible] – კითხულობს სარევიზიო კომისიის შემდეგ მოხსენებას:

„საზოგადოების" წესდების მე 15 მუხლის თანახმად არჩეულმა სარევიზიო კომისიამ გადა-სინჯა საზოგადოების გამგეობის მიერ შედგენილი ანგარიში ქ. შ. წ. კ. გ. საზოგადოების 1916 და 1917 წ. შემოსავლის და შესავალ-[illegible]: ანგარიში [illegible] არის შედგენილი და არ [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible]-[illegible] [illegible] საზოგა-დოების [illegible] და [illegible] [illegible] [illegible].

გამგეობის მიერ ანგარიშიდან საზოგადოების [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

წიგნების ბეჭდვა და ვაჭრობა

წიგნების გამომცემლობის [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 6 წიგნი, 2-ის გამოცემა [illegible] [illegible] [illegible] ი. [illegible] მიერ [illegible] [illegible] წიგნებისა.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible], [illegible]

თუ მოვიგონებთ [illegible] ამ [illegible], რომ [illegible] [illegible] [illegible]-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], და [illegible] ამ
[illegible], რომ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და
[illegible] [illegible] [illegible] არ [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible] არ [illegible]
[illegible] თავის [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
თავის [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], თვითონ კი [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible]... ამ
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] 700,000 [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]-
[illegible].

[illegible]

[illegible] იმავე [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]-
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible], [illegible],
[illegible] და [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] ამ [illegible],
რომ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]. ამ [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] თავის [illegible] [illegible] და [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] და [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] თვით-

6°

[illegible] [illegible].

[illegible]

[illegible] [illegible] მაგალითად [illegible] [illegible] 6 მან. და 55 კაპ. [illegible] და სხვა.. [illegible]

40 [illegible] 18 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] — [illegible]

[illegible]

[illegible]

მაგრამ გამგეობამ [illegible] [illegible] [illegible] და ქალაქის სკოლების მდგომარეო-
ბის გაუმჯობესებისა, როგორც ამისათვის საჭირო იყო [illegible] ფული, გამგეობას კი
ხელთ არა ჰქონდა [illegible] მის გამგეობისათვის [illegible] ქუთაის-გაენათის ეპისკოპოზს, რომ
[illegible] მას და ქალაქის [illegible]. მართალია [illegible] ეპისკოპოზი გაბრიელის ფონდს, რომ
[illegible] განმავლობაში [illegible], [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] სკოლებში
[illegible] და [illegible], მაგრამ ამის შემდეგ [illegible] არ [illegible], რომ გამგეობამ
მასწავლებლებს [illegible], როცა [illegible] მასწავლებელთა ჯამაგირის [illegible], როცა
[illegible] [illegible] [illegible] თავის [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
რომ [illegible] ჩვენი სკოლის მასწავლებლებს და [illegible] სამინისტრო სკოლის
მასწავლებლებზე ნაკლები ჯამაგირი, ვინაიდან რაც სამინისტრო აძლევს მასწავლებელს
თვეში 40 მანეთს, წ.კ.გ. საზოგადოება აძლევს 60 მანეთს. რაც სამინისტრომ [illegible]
მასწავლებელს ჯამაგირი 60 მანეთამდე, გამგეობამ ჩვენი სკოლის მასწავლებლებს ჯამაგირი
აუწია 80 მანეთამდე. რაც სამინისტრომ 210 მან. [illegible] ჩვენს [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] და [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible]-
[illegible] 30,000 მანეთი. ამ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ჯამაგირიდან
400 მანეთამდე, ჩვენს [illegible] [illegible], როცა [illegible] წერა-კითხვის, [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], რომ
სამინისტრო სკოლებში [illegible] [illegible] [illegible] მდგომარეობა [illegible] ჩვენი საზოგადოების
სკოლებში. ამის შემდეგ [illegible] მდგომარეობა, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
გამოწვეული [illegible] [illegible] [illegible], რაც [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]-
[illegible]. [illegible] რომ გამგეობა [illegible] [illegible] [illegible], რომ სკოლების [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], რომ [illegible] და [illegible] [illegible] [illegible].
ეპისკოპოზი გაბრიელის ფონდს, [illegible] [illegible] მდგომარეობით [illegible],
რომელიც [illegible] გამგეობის [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] გამგეობა
[illegible] წერა-კითხვის [illegible] [illegible] და [illegible] და [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] მდგომარეობა. ამიტომ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], რომ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ჩვენი
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]-გამგეობა
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]-[illegible] [illegible]-
[illegible] [illegible].

მართალია ეპისკოპოზი გაბრიელის ფონდს, რომ [illegible] [illegible] თავის [illegible]
[illegible] და [illegible], მაგრამ ამაში გამგეობა [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] „[illegible]" [illegible]

[illegible] 20–23 [illegible] 80 [illegible] 10 [illegible] 40 [illegible] 8–50 [illegible] 11 [illegible]

[illegible] 15 [illegible] I, II [illegible] III [illegible] „[illegible]" [illegible] I [illegible] II [illegible] III [illegible] „[illegible]" [illegible] „[illegible]", „[illegible]" [illegible] „[illegible]" [illegible]

[illegible] 65 [illegible] (1500 [illegible]) [illegible] 4000 [illegible] III [illegible] III [illegible]

[illegible]

[illegible], რომ [illegible]

[illegible] და [illegible]

[illegible]

დ. [illegible] — [illegible]

თ. [illegible] — [illegible]

[illegible] და ამ [illegible]

[illegible] ამ [illegible]

ამ [illegible] და [illegible]

[illegible]

დ. [illegible] ([illegible]) — [illegible]

[illegible]

დ. [illegible] ([illegible]) — [illegible], რომ [illegible]

[illegible], რომ [illegible]

[illegible] და [illegible] 400 მან.

და [illegible] და [illegible]

[illegible], რომ [illegible]

[illegible]

კ. [illegible] — [illegible], რომ [illegible]

[illegible]

[illegible], რომ [illegible]

[illegible]

კ. [illegible] — [illegible]

[illegible], რომ [illegible]

დ. [illegible] ([illegible]) — [illegible]

[illegible] ჯამაგირი, [illegible]

[illegible], რომ [illegible] 30,000 მან.

ამ [illegible] მასწავლებელთა ჯამაგირი 210 მან. თვეში. ამ [illegible],

[illegible] 400 მან. თვეში. [illegible], რომ [illegible]

[illegible]

[illegible] — [illegible], რომ [illegible]

[illegible]

დ. [illegible] ([illegible]) [illegible] ([illegible])

ჭ ბ

კმაყოფილდებით თუ არა ჩვენი ქონების გამგეობით.

ჩვენი ქონების გამგეობას კმაყოფილებით აღიარებს და მადლობას მამა ნიკოლოზს.

თავმჯდომარე — [illegible] ანგარიშები 1916 და 1917 წ. შემოსავლის ანგარიში.

ვ. [illegible] — კითხულობს 1916-1917 წ. შემოსავლის ანგარიშს დაწვრილებით.

ამ ანგარიშიდან სჩანს, რომ საანგარიშო 1916 წ-ის განმავლობაში შემოსავალი ყოფილა — 57,803-67 კ. გასავალი — 52,607-52 კ. ბალანსი 1917 წ. 1 იანვრისათვის — აქტივი — 517,325-60, პასივი — 506,179-69 კ. აქტივი მეტია პასივზე 11,145-91 კაპ. შემო- 1917 წ. — 90,530-65 კ. გასავალი — 60048-20 კ., ბალანსი 1 იანვრისათვის 1918 წ.: აქტივი — 560543-82, პასივი — 560543-82 კ.

დ. კარიჭაშვილი (თავმჯდ.) ამტკიცებთ თუ არა მოლარის ანგარიშებს?

კრება ერთხმად ამტკიცებს 1916-1917 წ. ქონების შემოსავლის ანგარიშს.

დ. კარიჭაშვილი (თავმჯდომარე) [illegible] მიმდინარე 1918 წ. ხარჯთ-აღრიცხვა.

მოლარე ვ. [illegible] — კითხულობს ქონების მიერ შედგენილ 1918 წ. ხარჯთ-აღრიცხვას.

ამ ხარჯთ-აღრიცხვის მიხედვით მთელი საეკლესიო შემოსავალი ნავარაუდევია — 289557-54 კ., გასავალი — 127494-90 კ., აქედან ადმინისტრაციის ხარჯი — 68787-46, სასკოლო ხარჯი — 47294-14 კ., [illegible] და სხვა [illegible] ხარჯი — 3230 —, სამეურნეო — 8183-30 კ. ამავე ხარჯთ-აღრიცხვით ნავარაუდევია ქონების მიერ ნაშთი შემავალი წლის იანვრისათვის 10% გამოკლებით 145,856-38 კაპ.

კრებამ დაადგინა შემოსავლის აღრიცხვიდან [illegible] და [illegible] გამგეობით ნავარაუდევი 7,500 მანეთი და [illegible] ნავარაუდევი [illegible] 5000 მ. ამ ცვლილებით კრებამ დაამტკიცა ნავარაუდევი [illegible] შემოსავალი და [illegible] შემოსავალი [illegible] — 289,557-54 კ., გასავალი აღრიცხვაში ადმინისტრაციის ხარჯი [illegible] 2 მუხლში [illegible] წლის [illegible] 39-94 კ. [illegible] და 400 მანეთამდე. ამავე ხარჯის [illegible] 15 მუხ. [illegible] და [illegible] ხარჯთაღრიცხვის [illegible] ქონების [illegible] 27-ე მუხლში [illegible] ხარჯთაღრიცხვის [illegible] (5000 მ.) [illegible].

[illegible] სასკოლო ხარჯის [illegible] ქონების [illegible] 28-ე მუხლში [illegible] ნავარაუდევი [illegible] მიმდინარე წლის [illegible] 400 მან.

თ. [illegible] — [illegible] ქონებამ [illegible] 400 მანეთი ე. ი. [illegible], რომ [illegible]

ხელოსნის მეწვრილმრეწველეთათვის [illegible] ნაწარმოების მიერ, ნაწარმოების [illegible] [illegible] [illegible] მეწვრილმრეწველეებს [illegible] თვეში 50 მანეთი. ეს საკითხი [illegible] [illegible] ასე, რომ [illegible] [illegible] 400 მან. [illegible] 450 მანეთამდე.

ვ. ნინიძე — ჩემი აზრით უნდა [illegible] [illegible] თვით [illegible] [illegible] [illegible] მეწვრილმრეწველეებს, [illegible] [illegible].

ივ. [illegible]შვილი — [illegible] ხელოსნები [illegible] და მეწვრილმრეწველეების [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

დ. [illegible] ([illegible]) [illegible] [illegible] ამ წელს [illegible] [illegible] [illegible].

მომხსენებელი ვ. [illegible]ძე — ამ წელს [illegible] [illegible] — 650 ფ. [illegible] — 264 ფუნ. თვეში.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] და [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] საკითხი.

გ. მ[illegible]შვილის აზრით [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 15,000 მანეთამდე [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

დ. [illegible]შვილი (თავმჯდ.) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ამ [illegible].

თ. [illegible]ძე — [illegible] [illegible], რომ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ამ [illegible] — [illegible] რომ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible] [illegible].

ვ. ნინიძის აზრით [illegible], [illegible] ხელოსნები და [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

მ. [illegible]ძე — [illegible] [illegible] [illegible] 6 [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]

ბიუჯეტი ისე [illegible] კომისია, რომ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]-ხმარდეს ამ ბიბლიოთეკის გაუმჯობესების საქმე. მე [illegible] საჭიროდ მიმაჩნია [illegible] ყოველწლიურად [illegible] ბიუჯეტს [illegible] 5000 მანეთამდე, რათა [illegible] მოხდეს გაუმჯობესება ბიბლიოთეკის [illegible] ნივთიერი მდგომარეობა.

[illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ბიბლიოთეკის, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] მისი მდგომარეობა, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] მდგომარეობა [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ნივთიერ [illegible] [illegible], ბიბლიოთეკის მდგომარეობა [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ტ.ს.უ. ბიბლიოთეკაში. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]-[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] მდგომარეობის გაუმჯობესება და ამის [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] – [illegible] [illegible] ბიბლიოთეკებზე [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ბიბლიოთეკები. [illegible] ბიბლიოთეკის [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და ამისთვის [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible].

[illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ბიბლიოთეკის [illegible] 15,000 მანეთი, [illegible] ამ [illegible] – 5,000 მან. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ივ. ჯავახიშვილი – ბიბლიოთეკები ძალიან საჭირო [illegible] [illegible] [illegible]-[illegible], ამისათვის საჭიროა [illegible] [illegible] [illegible] გაუმჯობესებაზე და [illegible] ბიბლიოთეკებზე. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: მასწავლებელთა ჯამაგირების [illegible] თვეში 400 მან. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 1 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] მასწავლებელთა ნივთიერი მდგომარეობის გაუმჯობესების [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და ამის [illegible] [illegible] საჭირო [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ტ.ს.უ. ბიბლიოთეკაში, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] მასწავლებელთა ჯამაგირების [illegible] [illegible]

ეს ნაწილი დანიშნული იქნება [illegible] სტიპენდიისათვის და ამის მიხედვით გა-მოიანგარიშება მთავრობის დახმარება შემდეგ 1919 წ. 1 იანვრიდან წლის დამთავრებამდე-[illegible] ამ გამგეობამ შეისწავლოს რაგვარი ანგარიში, რაც [illegible] მდგომარეობა და [illegible] მომავალ წლის განმავლობაში საჭირო თანხა [illegible] გამგეობა ნივთიერი მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად.

თ. კიკვაძე — ყველას კარგად მოეხსენებათ, თუ რა ღვაწლი მიუძღვის ე. ნ. ყაზბეგს წ.კ.გ. საზოგადოების წინაშე. 1909 წ. იგი უწყვეტლივ მოღვაწეობდა და მთავარი გამგეობის თავმჯდომარის მოვალეობას ასრულებდა. მისი მოღვაწეობის ნაყოფია, რომ ამ მოკლე ხნის განმავლობაში 1909 წ. დღემდე საზოგადოების ნივთიერი მდგომარეობა ფრიად გაუმჯობესდა და გაფართოვდა მისი სასკოლო ქსელი. ამისათვის მე წინადადებას ვაძლევ კრებას ბ-ნი ყაზბეგი აირჩიოს საზოგადოების საპატიო წევრად და მთავარი გამგეობის საპატიო თავმჯდომარედ.

კიკვაძის წინადადებას კრება ტაშისცემით და ფეხზე ადგომით ეგებება და ერთხმად ადგენს აირჩიოს ბ-ნი ე. ნ. ყაზბეგი საზოგადოების საპატიო წევრად და მთავარი გამგეობის საპატიო თავმჯდომარედ.

თ. კიკვაძე — გარდა ე. ნ. ყაზბეგისა ჩვენს საზოგადოებას უწყვეტლივ ემსახურება 25 წლიდან დ. გ. კარიჭაშვილი. ჩვენი მოვალეობაა მას ღრმა მადლობა გამოვუცხადოთ ხანგრძლივი სამსახურისათვის და ავირჩიოთ საზოგადოების საპატიო წევრად.

კრება ბ-ნ კიკვაძის წინადადებას ერთხმად იწყნარებს და ირჩევს დ. გ. კარიჭაშვილს საზოგადოების საპატიო წევრად.

ვ. ბაქრაძე — წინადადებას აძლევს კრებას აირჩიოს საპატიო წევრებად აგრეთვე [illegible] და [illegible], რომლებიც გამგეობის წევრის მოვალეობას ასრულებენ 10 წელიწადი.

კრება წინადადებას იწყნარებს.

დ. კარიჭაშვილი (თავმჯდომ.) — გთხოვთ დაასახელოთ გამგეობის წევრები.

მ. [illegible] — წინადადებას აძლევს კრებას აირჩიოს გამგეობის წევრად შემდეგი პირები: თ. კიკვაძე, ა. [illegible], ი. [illegible], ვ. [illegible], ვ. ბაქრაძე, ვ. [illegible], ს. [illegible], ალ. [illegible], [illegible], ნ. [illegible], დ. კარი-ჭაშვილი, ივ. [illegible], მ. [illegible]. სარევიზიო კომისიის წევრებად: გ. [illegible], [illegible] და დ. [illegible].

კრება ბ-ნ მ. [illegible] წინადადებას იწყნარებს და ირჩევს გამგეობის და სარევიზიო კომისიის წევრებად დასახელებულ პირებს.

10 об.

Կեդրոնական Կոմիտէի [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]: 3 Հ. [illegible] 5 [illegible]:

Կոմիտէի ատենապետ: [illegible]

Կոմիտէի [illegible]: [signature]

ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელის საზოგადოების ~~წევრთა~~ რწმუ-ნებულთა

საზოგადო კრების

დადგენილებანი

„10“ ნოემბრის, 1918 წ.

დაესწრნენ: საპატიო თავმჯდომარე კრების სა-ხელით გ. ნ. ყაზბეგი და 24 რწმუ-ნებული.

თავმჯდომარეობდა დ. გ. კარიჭაშვილი

№№	განხილვის საგანი	დადგენილება.
1.	მისალმებულთა მოხსენება. საპატიო თავმჯდომარე გ. ნ. ყაზბეგი მოკლე სიტყვით ესალმება კრებას და წინადადებას აძლევს ფეხზე წამოდგო-მით პატივი სცეს განსვენებულთ ილ. მამულაიშვილის და ნიკ. ჯანაშიას ხსოვნას.	თავმჯდომარის წინადადებით კრება ფეხზე წამოდგომით პატივს სცემს განსვენებულთა: ი. მამულაიშვილის და ნ. ჯანაშიას ხსოვნას. დ. კარიჭაშვილი
2.	კრების საპატიო თავმჯდომარის, კრების ხელმძღვანელი- თავმჯდომარის და მდივნის არჩევა.	კრების საპატიო თავმჯდომარედ კრება ირჩევს გ. ნ. ყაზბეგს, თავმჯდომარედ დ. გ. კარიჭაშვილს, ხოლო მდივნად ვ. ბეჟანიძეს. დ. კარიჭაშვილი
3.	კრების დღის წესრიგის დამ-ტკიცება.	კრება ამტკიცებს შემდეგ დღის წეს-რიგს: 1) მთავარი გამგეობის მოხსენება სა-ზოგადოების მოქმედების სამი წლის შესახებ. 2) სარევიზიო კომისიის მოხსენება 1916 და 1917 წლების გამგეობის მოქმედე-ბის ანგარიშის შესახებ. 3) გამგეობის ახალი სარევიზიო კომი-სიის წევრების არჩ. 4) 1916 და 1917 წლების გამგეობის მოქმედების ანგარიშის დამტკიცება. 5) 1918 წლის სავარაუდო ხარჯთ-აღრიცხვის დამტკიცება.

№ №	განხილვის საგანი	დადგენილება.
		ბ) გამგეობის და სარევიზიო კომისიის წევრთა არჩევნები. დ. კაპანელი
4.	საზოგადოების მოწაფეების სამკით-ხველო [illegible]. მდივანი [illegible] გამგეობის მოხსენება საზოგ. [illegible] სამკით-ხველოს შესახებ. ამ [illegible] თანხმად [illegible] გამგეობამ [illegible] [illegible] [illegible]	კრება ამტკიცებს გამგეობის მიერ წარმოდგენილ მოხსენებას მოწაფეთა სამკითხველოს შესახებ და ამ [illegible] თანხმად ავალებს ახალ გამგეობას [illegible] წიგნების [illegible] [illegible] [illegible]. დ. კაპანელი
5.	სარევიზიო კომისიის მოხსენება გამგეობის მოქმედების 1916 და 1917 წლების ანგარიშების შესახებ და გამგეობის [illegible] სარევიზიო კომისიის შემოწმების [illegible]. გამგეობის სახელით სარევიზიო კომისიის შემოწმებაზე განმარტება იძლევა მდივანი ვ. [illegible] და გამგეობის წევრი თ. [illegible]. კომისიის მოხსენება და გამგეობის [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] სარევიზიო კომისიის თავმჯდომარე დ. [illegible], წევრები: ა. [illegible], დ. კაპანე-ლი, [illegible].	კრება კმაყოფილებით [illegible] სარევიზიო კომისიის შემოწმების [illegible] და [illegible] [illegible]. დ. კაპანელი.
7	გამგეობის მოქმედების 1916 და 1917 წლების ანგარიში. — 1916 და 1917 წლების გამ. მოქმედების ანგარიშის შესახებ განმარტება იძლევა მდივანი ვ. [illegible].	კრება გამგეობის მიერ წარმოდგენილ 1916 და 1917 წლების მოქმედების ანგარიშს ერთხმად ამტკიცებს. დ. კაპანელი

ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელის საზოგადოების წევრთა

საზოგადო კრების

დადგენილებანი

„ " 190 წ.

თავმჯდომარე

№№	განხილვის საგანი	დადგენილება.
8	1918 წლის სავარაუდო ხარჯთ-აღრიცხვა. მოისმინა [illegible] გამგეობის მიერ შედგენილი 1918 წლის შემოსავალ-გასავლის სავარაუდო აღრიცხვა, რომლის მიხედვით ნავარაუდევი ყოფილა შემოსავალი 147,379-42 მ., ნაშთითურთ კი შემოსავალი 286,285-34 მ. გასავალი: 127,494-54 მ., (ნაშთითურთ კი [illegible] 1 იანვრამდე 77,845-53) [illegible] სკოლის — 68,787-46 მ. [illegible] სკოლის — 47,294-14 მ. [illegible] და [illegible] — 3,230 — [illegible] 8183-30 მ. ხარჯთ-აღრიცხვა [illegible] კომის. რომელშიაც [illegible]: ვ. [illegible], ივ. ავალიშვილი, გ. [illegible], დ. [illegible]შვილი, [illegible]შვილი, ნ. [illegible], თ. [illegible].	კრებამ [illegible] გამგეობის მიერ წარმოდგენილი შემოსავალ-გასავლის აღრიცხვა შემდეგის ცვლილებით: 1) [illegible] შემოსავლის აღრიცხვაში შეტანილ იქნეს [illegible] და [illegible] სავარაუდევი — 7,500 მ., [illegible] — 5000 მან. 2) ნაშთითურთ 1 იანვრამდე შემოსავალი ჯამი 286,285-34 მ. [illegible] 1918 წლის შემოსავლის [illegible]. 3) მასწავლებელთა [illegible] თვეში 400 მ. [illegible] გასავლის აღრიცხვაში შეტანილ ჯამი 1 იანვრიდან წლის [illegible], [illegible] გამგეობამ მასწავლებელთა [illegible] [illegible] [illegible] ნაშ-[illegible]. 4) [illegible], [illegible] და წიგნთ-საცავ-მუზეუმში [illegible] [illegible]

№№	განხილვის საგანი	დადგენილება.
		გაუქმებულის შენობა — კერძო პირის; მთავრობას კი ეთხოვება დროებით სესხის და [illegible] სახელმწიფო ხაზინიდან გაცემა [illegible] გიმნაზიის მოწყობა და შეიძლება და აღნიშნული ვადის [illegible] გიმნაზიის სახელმწიფო ხაზი-ნაზე მიღება.
		ბ) ფაქტიურად კი გადაწყდეს ეს საკითხი, რომ [illegible] სამინისტროს ფინანსთა სამინისტრო [illegible] წლის გადასახლების სახელ-მწიფო სამინისტროს [illegible] ნივთიერი მდგომარეობის გაუმჯობესება. დ. კასრაძე.
9.	სკოლების გადაცემა მთავრობის ხელში. [illegible] გიმნაზიის [illegible] აღნიშნული სკოლის [illegible] მოწყობილობის [illegible]: თ. კოვალევ, ვ. მიქელაძე, ა. ნინიძე, ა. [illegible] და სხვ... [illegible] წლის აგვისტო წ. ა. სახ. სკოლები სამინისტროს ხელში გადავიდა, ხოლო [illegible] სკოლების გადაცემის ნაცვლად [illegible] და მოთ-ხოვნებს, რომ სკოლები ქალ-ქალაქის [illegible] წ. ა. გ. ს. გამგეობაში დარჩეს და ამასთანავე მოითხოვ-დნენ, რომ [illegible] გადაეცემა [illegible] მთავრობის წინაშე სკოლის შენობა სახელმწიფო ხაზინის გადასახა-დის.	კერძო პირებმა აღძრეს სკოლის [illegible] დარჩეს [illegible] წ. ა. გ. ს. გამ-გეობაში, მაგრამ რადგან სამინისტრო-ში სკოლის შენობა და [illegible] ნივთები დაუყოვნებლივ არ შეიძლება-სამინისტროს, მთავრობას კი გადაწყდეს მი-მართოს [illegible] აღნიშნული ამ ნაწილის, რომელიც [illegible] სამი-ნისტროს სკოლის მოწყობილობით გიმნაზიის დაუყოვნებლივ ამ ნაწილ-ში ნახევარ [illegible] სამი-ნისტროს სკოლისათვის და ამის შესახებ გადაწყდა მთავრობის ნებართვა მისცეს 1919 წლის 1 სექტემბრის წლის დამდეგიდან. დ. კასრაძე

№№	განხილვის საგანი	დადგენილება.
10	გ. ნ. ყაზბეგის საპატიო წევრად და მთავარი გამგეობის საპატიო თავმჯდომარედ არჩევა.	კრება ისმენს რა მოხსენებას იმ გარემოებაზე, რომ ბ-ნი გ. ნ. ყაზბეგი 10 წლის განმავლობაში ყოფილიყო, ნივთიერად და ზნეობრივად ეხმარება საზოგადოებას, რომ მისი მოღვაწეობით და ხელმძღვანელობით საზოგადოება თავის ფეხზე დადგა და ნივთიერადაც გამაგრდა, ერთხმად ირჩევს მას საზოგადოების საპატიო წევრად და მთავარი გამგეობის საპატიო თავმჯდომარედ. დ. კარიჭაშვილი
11	დ. კარიჭაშვილის საპატიო წევრად არჩევა.	კრება ისმენს რა მოხსენებას იმ გარემოებაზე, რომ დ. ე. კარიჭაშვილი 1892 წლიდან ემსახურება საზოგადოებას, როგორც გამგეობის წევრი და ერთი საუკეთესო მუშაკთაგანი, ირჩევს მას საზ. საპატიო წევრად. კრებამ ირჩია საპატიო წევრად აგრეთვე ლ. ბოცვაძე და [illegible] 10 წლის განმავლობაში გამგეობის წევრობის მუშაობისათვის. დ. კარიჭაშვილი.
12	გამგეობის წევრთა არჩევნები.	გამგეობის წევრებად კრებამ ირჩია: 1. თ. გ. [illegible] 2. ჯ. ნინიძე 3. ი. ქართველიშვილი 4. ვასო წულაძე 5. ვ. [illegible] 6. კოლე ქავთარაძე 7. [illegible] 8. ალ. ჯაჯანაშვილი 9. ლ. ბოცვაძე 10. ნ. ნაკაშიძე 11. დ. კარიჭაშვილი 12. ია. [illegible] 13. შ. [illegible]

№№	განხილვის საგანი	დადგენილება.
		მათ კანდიდატებად: 1. ქრ. შარაშიძე. 2. ტმან. ლოლაძე 3. გიორ. [illegible] 4. შალ. [illegible] 5. სამ. დადიანი. 6 შალ. ნაკაშიძე 7 ილია ოდიშელი. ~~7. შალ. ნაკა~~ დ. კარიჭაშვილი
13.	სასწავლო კაბინეტის საკითხი	სასწავლო კაბინეტის კომისიის წევრებად: 1. შ. მაჭავარიანი 2. ვლ. ავალიშვილი 3. ე. ლომთაძე. საბჭოში საკითხი კომისიამ [illegible] [illegible] შემოიტანოს. დ. კარიჭაშვილი.

თავმჯდომარე: დ. კარიჭაშვილი.

მდივანი: ვ. [signature]

ქ. მ. წ. ა. კ. ს. კომ. სხდომაზე 10/XI 1918 წ.

1. [illegible] ([illegible])
2. [illegible] ([illegible])
x 3. [illegible]
4. [illegible]
5. [illegible]
6. [illegible]
7. [illegible]
8. [illegible]
9. [illegible]
10. [illegible]
x 11. [illegible]
x 12. [illegible]
x 13. [illegible]
x 14. [illegible]
15. [illegible]
16. [illegible]
17. [illegible]
18. [illegible]
x 19. [illegible]
x 20. [illegible]
21. [illegible]
x 22. [illegible]
23. [illegible]
24. [illegible] ([illegible])
25. [illegible]
x 26. [illegible]
27. [illegible]
28. [illegible]
x 29. [illegible]
x 30. [illegible]
31. [illegible]
32. [illegible]
33.
34.
35.
36.
37.
38.
39.
40.

… 1918 წ. … №7.

15

ქ.შ.წ.კ. გამავრცელებელი საზოგადოების
წევრთა წლიური კრების სარევიზიო კომისიის

მ ო ხ ს ე ნ ე ბ ა.

"საზოგადოების" წესდების მე 15 მუხლის თანახმად არჩეულმა სარევიზიო კომისიამ განიხილა "საზოგადოების" გამგეობის მიერ შედგენილი ანგარიში ქ.შ.წ.კ.გ. საზოგადოების 1916 და 1917 წლის მოქმედების და მოახსენებს კრებას:

ა/ ანგარიში სწორედ არის შედგენილი და იქ გამოცხადებული ბალანსი და აგრეთვე შემოსავალ-გასავლის ნუსხა, საზოგადოების დავთრებისა და საბუთების თანახმადაა გამოყვანილი.

გამგეობის მიერ ნაანგარიშევი საზოგადოების ნაღდი ფული და სარგებლიანი ქაღალდები უკლებლივ ინახება ბანკში.

წიგნების ბეჭვდა და ვაჭრობა.

წიგნების გამომცემელ სექციას საანგარიშო წლის განმავლობაში დაუბეჭდია სულ მხოლოდ 6 წიგნი, 2-ც გამოუცია სასკოლო სექციას გარდა ი. გოგებაშვილის მიერ ნაანდერძევ სახელმძღვანელო წიგნებისა.

მართალია საანგარიშო წელს ქაღალდის სიძვირე იყო და არის დღესაც, მაგრამ თუ მივიღებთ მხედველობაში იმ გარემოებას, რომ მოთხოვნილებამ როგორც სახელმძღვანელო ისე სახალხო საკითხავ წიგნებზე თვალსაჩინოდ იმატა, და აგრეთვე იმ მოსაზრებასაც, რომ წიგნების გამოცემაზე გაწეული ხარჯი ასანაზღაურებელი ხარჯია და საზოგადოება ყოველ შემთხვევაში არ იზარალებდა, პირიქით დიდ მოგებასაც ნახავდა, სექციას, გაცილებით მეტი ენერგია უნდა გამოეჩინა და 8 წიგნის გამოცემით არ უნდა გაენესაზღვრა თავის მოქმედება.

სარევიზიო კომისიის აზრით, დღეს როცა სკოლის ნაციონალიზაციის პრინციპი თვით მთავრობის დეკრეტის ძალით ცხოვრებაში ტარდება და ქართულ ენას სკოლებში ჯეროვანი ადგილი აქვს დათმობილი, ახალი სკოლების გახსნაზე საზოგადოება აღარ უნდა ზრუნავდეს, არსებული სკოლებიც ერობებს და განათლების სამინისტროს უწყებას უნდა გადასცეს, თვითონ კი მთელი ბიუჯეტი სახელმძღვანელო და სახალხო საკითხავი წიგნების გამოცემას უნდა მოახმაროს, გამომცემლობის საქმე გააფართოვოს, შეიძინოს საკუთარი სტამბა, იქონიოს საკუთარი წიგნების საკაზმავი სახელოსნო და სხვა.. ამ მიზნისთვის საზოგადოებას მოეპოვება საკმაო თანხაც.

მისალები აქვს 700,000 მანეთზე მეტი. განსვენებული ევ. სარაჯიშვი-
ლის ნაანდერძევი ქონების განაღდებით შემოსული ფული, ამის გარდა თან-
ხების სარგებელი, რომელიც დღემდე სკოლების შენახვაზე იხარჯებოდა წი-
ნების გამომცემლობას მოხმარდება.

საზოგადოებამ უნდა იზრუნოს აგრეთვე საკუთარი ქაღალდის ქარხნის
გახსნისთვის.

სკოლები.

სკოლები იმავე მდგომარეობაშია, როგორც წარსული საანგარიშო წლის
განმავლობაში იყო. მიმდინარე სამოსწავლო წელს შეუწყვეტია მოქმედება
ავაურთის, ატენის, ბორბალოს და გომარეთის სკოლას. გამგეობა მიზეზა
ასახელებს იმ გარემოებას, რომ მასწავლებელთაგან მსურველნ არ აღმოჩნ-
დნენ განთავისუფლებულ ადგილზე. დღევანდელი საშინელი სიძვირის გამო,
რასაკვირველია, იმ მცირე ჯამაგირზე, რომელსაც გამგეობა აძლევს მას-
წავლებლებს, შეუძლებელია ცხოვრება. უმჯობესი იქნება სკოლები ეხლავე
გადაეცეს სამინისტროს, რადგან სკოლის გაეროვნება უკვე ალიარებულია
თვით მთავრობის დეკრეტით და, მაშასადამე, ქართულ ენის ინტერესები
უზრუნველ ყოფილია.

ბიბლიოთეკები და სამკითხველოები

ბიბლიოთეკების მდგომარეობა ქალაქშიც არა სასურველია რაც უნდა მ
წეროს გამგეობის უყურადღებობას. კარგი იქნება ეს დაწესებულებებიც
ქალაქის თვითმართველობას გადაეცეს.

განყოფილებები.

საანგარიშო წელს როგორც ანგარიშებიდან სჩანს, განყოფილებებს მო
მედების უნარი ვერ გამოუჩენით. ზოგიერთი განყოფილება მხოლოდ ქაღა
არსებობს. მაგალითად, ხაშურის, ონის, სოჩის, და ცხინვალის, უკანას
ნელის ბიუჯეტი განისაზღვრება მხოლოდ 6 მანეთით 55 კაპ. ბევრ გან-
ყოფილებას თავის მოქმედების ა ნგარიშიც არ წარმოუდგენია, მაგალითა
ქუთაისის, ბათუმის, გუმბრის, ლიხაურის, ოზურგეთის, მაჩხაანის და
სხვა...თუმცა მთავარ გამგეობას მრავალ ჯერ მოუთხოვნია განყოფილებე
თაგან ანგარიშების გამოგზავნა, მაგრამ მიზნისათვის კი ვერ მიღწევი
კომისიის აზრით სა ირო იყო ადგილობრივ რევიზიის მოხდენა სპეცია
ლურად გაგზავნილ პირების საშუალებით.

40 განყოფილებათაგან საპროცენტო გადასახადი შემოუტანია მხოლოდ
I8 განყოფილებას დანარჩენს კი არა.

სტიპენდიები.

ქართული უნივერსიტეტის დაარსების შემდეგ სტიპენდიები კერძო პი

ზე განაწილება უნდა მოისპოს და მთელი სასტიპენდიო თანხების სარგებელი უნდა მოხმარდეს ქართულ უნივერსიტეტის საშვალებათა გაძლიერების საქმეს.

წიგნის მაღაზია.

სარევიზიო კომისიის შენიშვნების თანახმად გამგეობას შემოუღია მაღაზიაში ჩეკის სისტემით ვა' რობის წარმოება. მაღაზიის საქმე წესიერად მიმდინარეობს. გამგეობას არ შეუსრულებია ჯერ კიდევ სარევიზიო კომისიის მოთხოვნილება მაღაზიის შესავლის ადგილზე გადატანის შესახებ იმ დროს, როდესაც ეს შესაძლებელი იყო და საქმისათვის სასარგებლო.

სარევიზიო კომისიის წევრები:
I. გ. გორდეზიანი.
2. დ. დუმბაძე.
3. დეკ. ნ. თალაქვაძე.

ქ.შ.წ.კ. გამავრცელებელი საზოგადოების

რწმუნებულთა საზოგადო წლიური კრებისადმი

ამავე საზოგადოების მთავარი გამგეობის მოხსენება საზოგადოების წარსული წლების მოქმედებისა და აწინდელის სამოქმედო გეგმის შესახებ.

მომავალი წლის I5 მაისს სრულდება 40 წელიწადი ქ.შ.წ.კ.გ.საზოგადოების დაარსების დღიდან. 40 წლის არსებობის საიუბილეო დღესასწაულს ამ ჩვენი უძველესი კულტურულ-განმანათლებელი საზოგადოებისა, ეჭვი არ უნდა ღირსეულად და შესაფერისად გადაიხდის მომავალი მთავარი გამგეობა, რომელსაც აირჩევს დღევანდელი საზოგადო კრება. ამ ჟამად ~~მთელ~~ გამგეობა საჭიროდ სთვლის I916 და I917 წლების ანგარიშებთან ერთად მოახსენოს რწმუნებულთა საზოგადო კრებას მოკლე ანგარიში ჩვენი საზოგადოების მოქმედების წარსულის ხნის განმავლობაში.

ქ.შ.წ.კ.გ. საზოგადოება ~~შექმნილია~~ იმ ახალი თაობის შრომით და მეცადინეობით, რომელიც აღიზარდა წარსული საუკუნის 60-ან წლების პრინციპებზე, როდესაც საკითხი ეროვნებათა თვითგამორკვევის შესახებ შეიქმნა ევროპის ყველა ხალხის მოძრავ თემად და რუსეთის ხალხის მეღიდური ინსტიქტები თანდათან უთმობდნენ ადგილს საზოგადოებრივ აზრთა მოთხოვნილებას. ამავე დროს იწყება ~~ეროვნების საქართველოს~~ ახალი ხანაც და დრო მიჯმულ პოეზიისა და მოთხრობების ადგილს იჭერს ხალხის ზნე-ჩვეულების, ისტორიულ-ეკონომიურ-პოლიტიკური შინაარსის თემები.

ამ ორმა საბედნიერო მოვლენამ: ბეჭვდითი სიტყვის ეროვნებამ და პოლიტიური რეჟიმის შესუსტებამ ფრთა შეასხა საქართველოს მოწინავე პირებს და იმ დროის ერთის მოღვაწის სიტყვით, მეფისნაცვლის ჯანცელარიის გამგის გენ. სტაროსელსკის დახმარებით ძლივს მოხერხდა დამტკიცება I879 წელს საქართველოში მაშინ ერთად ერთის კულტურულ-განაანათლებელ საზოგადოების წესდებისა, სახელდობრ ქ.შ.წ.კ.გ. საზოგადოებისა. ასეთ სახელწოდებას თავის მიზნიც ჰქონდა. ამ საზოგადოების დამფუძნებელთ კარგათ ჰქონდათ გათვალისწინებული, რომ მარტო წერა-კითხვას არ შეუძლიან სავსებით ამოსწუროს სახალხო განათლების შესახები საკითხი, რომლისთვისაც უპირველესად საჭიროა მეცნიერების მნათობნი და თავისუფლება, მაგრამ ამასთან ანგარიში უნდა გაეწიათ მთავრობის, რომელიც გარუსების პოლიტიკით იყო გაჟღენთილი

და ნებას რთავდა მხოლოდ პირველ დაწყებითი სკოლის დაარსებისას, ისიც იმ პირობით, თუ საგნების სწავლება რუსულ ენაზე ~~იწარმოებოდა~~. დამფუძნებელთ ძალა-უნებურად უნდა გაეთვალისწინებინათ აღნიშნული პირობები და დაკმაყოფილებულიყვნენ "წერა-კითხვის" საზოგადოების სახელწოდებით. თან დაესახათ ფარული მიზანი; ესარგებლნათ გულდოვნად შედგენილ წესდებით, მაშინდელ მოხელეთა საქმისადმი ფორმალ დამოკიდებულებით და შეუმჩნევლად გაეფართოვებინათ თავიანთი პროგრამა, ვიდრე არ მიაღწევდნენ საწადელს სამშობლო ენაზე საგნების სწავლებისას.

1881 წელს მეფის ნაცვლის მიერ დამტკიცებულის გეგმის თანახმად ნება დართულ იქმნა სამშობლო ენაზე სწავლება პირველ დაწყებით სკოლებში, მაგრამ ისიც მხოლოდ პირველ განყოფილებებში.

საზოგადოების მოქმედების პირველმა სამმა წელმა მშვიდობიანად განვლო. საზოგადოებამ უცებ დაიმსახურა მცხოვრებათა თანაგრძნობა და, მიუხედავად ყოველ წლიურის გადასახადისა, 25 მანეთისა დამფუძნებელთათვის, ხოლო 6 მან. ნამდვილ წევრთათვის, ხალისიანად ეწერებოდნენ საზოგადოების წევრებად. პირველმა გამგეობამ დ. ყიფიანის და ი. ჭავჭავაძის ხელმძღვანელობით ფართო გეგმა დაისახა სამოქმედოდ და სულ მოკლე ხანში საზოგადოების ვიწრო შენობა გაივსო სხვა და სხვა ძვირფასი შემოწირულებებით, რომლებმაც საძირკველი ჩაუყარეს ეხლანდელს საგანძურს; ძველის ნივთების, ხელთნაწერების და წიგნების საცავს.

თუმცა დიდხანს არ გაგრძელებულა საზოგადოების მშვიდობიანი ცხოვრება. ალექსანდრე II სიკვდილის შემდეგ, 1881 წელს, რუსეთში გამეფდა საშინელი რეაქცია, რომელმაც სხვათა შორის დიდხანს შეაჩერა საქართველოს კულტურული ცხოვრება.

საშინელი რეაქცია იყო გამეფებული იმ დროს რუსეთის ყველა ციხის და საეჭვურის სასწავლებელში. ~~პირველ დაწყებით სასწავლებელში~~. მაშინდელმა სამოსწავლო მთავრობამ უშინსკის სახელმძღვანელო წიგნების წინააღმდეგაც კი გაილაშქრა და ამ წიგნებით სწავლებას სკოლებში მავნებლად სთვლიდა, ყოველ გვარი ცდა, სკოლის შინაარსის მხრით განახლებისაკენ მიმართული, სასტიკ დევნას განიცდიდა, რა თქმა უნდა, ჩვენ ადგილობრივ მთავრობასაც ანგარიში უნდა გაეწია საერთო პოლიტიკისათვის და ამ პოლიტიკის მიხედვით ეწარმოებინა თავისი შინაური პოლიტიკაც. ეს პოლიტიკა იყო პოლიტიკა გარუსებისა, რომლის პიონერად კავკასიაში პირველად გამოვიდა მაშინდელი სამოსწავლო ოლქის მმართველი, ცნობილი იანოვსკი; ეს მოხელე თვით მეფის მოადგილის მიერ დადასტურებულ 1881 წლის სამოსწავლო გეგმის წინააღმდეგ გაილაშქრა და ფაქტიურად სრულიად მოსპო სამინისტრო უწყების სკოლებში ხსენებული გეგმის მიხედვით სწავლის წარმოება, კაზარმული დისციპლინა, მუნჯურ მეთოდზე აგებული სწავლების სისტემა,

ელემენტარული სკოლებიდან ქართული ენის სრულიად განდევნა; -აი მაშინდელი სამოსწავლო მთავრობის მოხელეთა სამოქმედო გეგმის უმთავრესი მუხლი. ცხადია, ასეთი პოლიტიკის არსებობის დროს, ძნელი იყო მუშაობა წ.კ.გ. საზოგადოებისათვის, როცა ყოველს მის ნაბიჯს დარაჯათ უდგა მთავრობის ერთგული მოხელე. საზოგადოების არსებობის განმავლობაში არა ერთი და არა ორი შეტაკება მოსვლია გამგეობას მთავრობასთან ახალი სკოლების დაარსებისა და სასწავლო გეგმის პროგრამების ნიადაგზე; მაგრამ მორალურად და კანონიერად გამარჯვებული ხშირად ამ უთანასწორო ბრძოლაში წ.კ.გ.ს. გამოსულა, თუმცა ზოგჯერ მთავრობას თავისი ყინიც დაუკმაყოფილებია. ასეთის ეკლიანი გზით მსვლელობით საზოგადოებამ მიაღწია დღევანდელ თავისუფლებამდე, რომელიც მოითხოვს ჩვენგან ახალ შემოქმედებით მუშაობას.

დაწვრილებითი ცნობები საზოგადოების ნივთიერ ღონის ძიებათა მდგომარეობის შესახებ მოყვანილია 1916 და 1917 წლების ანგარიშებში. აქ კი საჭიროდ ვსთვლით აღვნიშნოთ, რომ საზოგადოების საზრუნავ საგნებს შეადგენდა:

I/ სახალხო პირველ დაწყებით განათლების საქმე, სახალხო ბიბლიოთეკა-სამკითხველოების, საჯარო ლექციებს და სახალხო კითხვების მოწყობა, მასწავლებელთა კრებების გამართვა.

2/ ქართულ ენაზე სახელმძღვანელო, სახალხო საკითხავისა, საბავშო წიგნების ბეჭვდა-გამოცემა.

3/ წიგნების ვაჭრობის ორგანიზაცია საკუთარის წიგნთა საწყობისა და მაღაზიის საშუალებით.

4/ ჩვენი ეროვნული მუზეუმისათვის ძველი ხელნაწერების, სიგელ-გუჯრების და სხვა ისტორიულ-არქეოლოგიურის საბუთების შეკრება.

5/ სპეციალი ფონდების შეკრება და განაწილება რუსეთისა და საზღვარ გარეთის უმაღლეს სასწავლებლებში მოსწავლე სტიპენდიატთა შესანახად.

6/ საზოგადოების ნივთიერ საშუალებათა გამდიდრებისათვის ზრუნვა.

7/ ქართველ მოღვაწეთა პანთეონის მოწყობა.

პოლიტიკა, რომელსაც საზოგადოება აწარმოებდა სახალხო განათლების სფეროში გამოიხატება შემდეგში: ქართულ ენაზე ყველა საგნების სწავლება პირველ დაწყებით სკოლებში, სკოლების გახსნა იქ, სადაც ქართულ ენას და ქართულ კულტურას განსაცდელი მოელოდა, სადაც უფრო საჭირო იყო სამშობლო ენის ინტერესების დაცვა და, მიუხედავად მრავალ-გვარ დაბრკოლებისა მთავრობის მხრივ, მან მაინც შესძლო იმ მცირე საშუალებით, რომელიც მას მოეპოებოდა, გაეხსნა მთელი რიგი სკოლებისა, ეკისრნა მართვაგამგებლობა, შეედგინა ~~სამაგალითო~~ პროგრამები, გაეწია სათანადო ხელმძღვანელობა სისტემატიური რევიზიის საშუალებით, მოეწვია სპეციალი მეთვალყურე და სხვა... სკოლების რიცხვის გადიდებას ხელი შეუწყო უმთავრესად საზოგა-

დოების განყოფილებათა დაარსებამ საქართველოს სხვა და სხვა ადგილებში. 1907 წლამდე საზოგადოებას ჰქონდა მხოლოდ 10 სკოლა, აქედგან თავის საკუთარი ხარჯით ინახავდა 7-ს, 1907 წლიდან დღემდე მოემატა 17 სკოლა, ასე, რომ ამ ჟამად საზოგადოების გამგებლობაში ირიცხება 24 სკოლა, აქედგან განყოფილებები ინახავენ თავის ხარჯით: ბაქოს, ბათომის, სოხუმის, გუდაუთის, კავკავის, არმავირის, ნუკრიანის და თელავის სკოლებს, დანარჩენს საზოგადოების მთავარი გამგეობა.

გარდა საკუთარი სკოლებისა, საზოგადოების გამგეობას მოწვეული ჰყავდა თავის ხარჯით ქართული ენის მასწავლებელი: თბილისის საქველმოქმედო საზოგადოების: ვერის, სოფის, კუკიის და ავლაბრის სკოლებში და აგრეთვე გალის /სამურზაყანოში/ მეორე კლასიან სამასწავლებლო სკოლისა, აძლევდა შემწეობას ფულითა და წიგნებით გარეშე სკოლებს; მართავდა მასწავლებელთა ყრილობებს,. ომის დაწყების შემდეგ მთავრობის დახმარებით დაარსა ომისაგან დაზარალებულთა და გადმოხვეწილთა შვილებისათვის თავშესაფარი ბაქოსა და სოხუმის სკოლებთან.

სკოლების დაარსებასთან ერთად არა ნაკლებ ყურადღებას აქცევდა სკოლის გარეშე განათლებას, რისთვისაც აარსებდა ბიბლიოთეკებს, სამკითხველოებს, მართავდა სახალხო კითხვებს ბუნდოვანი სურათების საშუალებით და სხვა.. ბიბლიოთეკების რიცხვის თვალსაჩინო გადიდებას ხელი შეუწყო განყოფილებების დაარსებამ ასე, რომ, თუ 1907 წლამდე საზოგადოებას საქართველოს სხვა და სხვა კუთხეში მხოლოდ 12 ბიბლიოთეკა ჰქონდა, 1918 წლის 1 იანვარს საზოგადოების გამგებლობაში ირიცხება 120 ბიბლიოთეკა-სამკითხველო.

საზოგადოება შეძლებისდაგვარად მეთვალყურეობასაც უწევდა სამკითხველოებს სპეციალად ამ მიზნისათვის მოწვეულ პირის საშუალებით.

საზოგადოება აწარმოებდა წიგნების გამომცემლობის საქმესაც. ბეჭდავდა სახელმძღვანელო, სახალხო საკითხავ და სამეცნიერო წიგნებს. აწარმოებდა და აწარმოებს წიგნებით ვაჭრობას ნარდად და ცალქვით; ხელს უმართავდა განყოფილებებს. მოეწყო წიგნებით ვაჭრობა, რისთვისაც უხსნიდა მათ საჭირო ნდობას- ამ ჟამად წიგნების ვაჭრობას აწარმოებენ: თელავის, სენაკის, სიღნაღის, გორის, სამტრედიის, ვანის და ლანჩხუთის განყოფილებები. წიგნების გამომცემლობისათვის სათანადო ხელმძღვანელობის გასაწევად და მეთვალყურე საზოგადოებამ 1916 წლიდან მიიწვია სპეციალური პირი. ამ ჟამად საზოგადოებას უკვე მე 157 გამოცემა აქვს /გარდა სახელმძღვანელო წიგნებისა/.

საზოგადოება ჰკრებდა ჩვენი წარსული კულტურის ნაშთებს, ხელთნაწერებს, სიგელ გუჯრებს, ძველ ფულს, მხატვრულ ნაწარმოებთა და სხვათა, ასე რომ ამ ჟამად საზოგადოებას აქვს ქართველი ერის უძვირფასესი განძი-წიგნთსაცავ მუზეუმი, რომელიც მოთავსებულია ქართულ გიმნაზიის შენობაში.

1918 წლის I იანვრისათვის- წიგნთ-საცავში ირიცხებოდა 6615 ქართული ხელთნაწერი და დაბეჭდილი წიგნი; 5994-რუსულ ენაზე და უცხო ენებზე დაბეჭდილი წიგნი, 1231 ცალი ანუსხული სიგელ-გუჯრებისა.

სამუზეუმო ნივთების რიცხვი 1003 ცალს უდრის, 5495 ცალი ნუმიზმატიკური კოლექცია, 3450 ცალი სურათების კოლექცია.

თითოეულ ზემოდანიშნულს დარგს 1912 წლიდან დაწყებული განაგებდა გამგეობასთან არსებული სექციები: სასკოლო, ბიბლიოთეკებისა, წიგნების გამომცემელი და სამუზეუმო.

საზოგადოება ზრუნავდა თავის ნივთიერ ღონისძიებათა გაძლიერების საქმეზე. შემოსავლის წყაროებს შეადგენდა შემოწირულებანი, საწევრო, ნაანდერძევი, სეირნობათა და საღამოების გამართვის საშვალებით, წიგნების ვაჭრობით და სხვა...საზოგადოების ქონებრივი მდგომარეობა თვალსაჩინოდ გაუმჯობესდა.

დაარსების დღიდან საზოგადოების საერთო შემოსავალი /განყოფილებებს არ ვანგარიშობთ/ - 1918 წლის I იანვრამდე იყო 758,002-42, გასავალი- 690,098-78 კ.

წიგნის მაღაზიის და საწყობის მოგების საერთო ჯამი- 159,506-79 კ.

საზოგადო დანიშნულების, სპეციალური და გარდამავალი თანხების რაოდენობა 41-დე ავიდა. საზოგადოების ბალანსი 1915 წელს I იანვარს უდრიდა /35 წლის არსებობის თავზე/ -394,089-98 კ. 1918 წ. I იანვარს- 560,543-82 /ორი წლის განმავლობაში მოემატა -166,453-84-ით/, 1918 წლის ~~[illegible]~~ ბალანსი უდრის უკვე 424,738-44 ~~699,387-71~~ კ. 1/10 თვის განმავლობაში მოემატა 254,194-52 ~~138,843-89~~/.

1907 წელში საზოგადოების წესდება შეიცვალა, ამ წესდებით შემცირებულ იქმნა საწევრო გადასახადი 6-დან 3 მანეთამდე, ამავე წესდებით საზოგადოებას მიეცა უფლება განყოფილებათა დაარსებისა, 1918 წლამდე განყოფილებათა რიცხვი 47-დე გაიზარდა.

უკანასკნელად წესდებაში ცვლილება შეტანილ იქმნა 1916 წელს. ახალი წესდებით მთავარ გამგეობას ირჩევს რწმუნებულთა საზოგადო კრება. საწევრო გადასახადი შემცირებულია I მანეთამდე. საზოგადოების წევრთა რიცხვმაც თვალსაჩინოდ იმატა: 1918 წლის I იანვარს საზოგადოებას ჰყოლია სულ 38,942 წევრი.

სიმართლეს მოკლებული არ იქნება ვსთქვათ, რომ ჩვენი საზოგადოება კულტურულ განმანათლებელ სფეროში ნამდვილ ერობათა თვითმართველობის როლს ასრულებდა ერთის მხრით და მეორეს მხრით, თუ მხედველობაში მივიღებთ იმ გარემოებას, რომ მთელი საქმის წარმოება, როგორც მთავარი გამგეობის კანცელარიაში და მაღაზიაში, ისე განყოფილებებში ქართულ ენაზე სწარმოებდა, ჩვენი წ.კ.გ.საზოგადოება ამავე დროს ერთგვარი საჩქოლეც იყო მოძავლისათვის მომზადებული დაწესებულებებში ნაციონალიზაციის

პრინციპის გასატარებლად.

უნდა აღინიშნოს აგრეთვე, რომ საზოგადოებამ საძირკველი ჩაუყარა ქართველ მოღვაწეთა სავანეს მოწყობის საქმეს, რისთვისაც შეიძინა დიდუბეკლესიის გალავანში 50,000 მან. ღირებული 115 საჟ-ღე ადგილი სულ მცირე ფასში - 5000 მანეთად.

[ამჟამად] საზოგადოების მთელი ქონების ღირებულება 1½ მილიონს აღემატება.

დაწვრილებითი ცნობები ჩვენის საზოგადოების მოქმედებიდან ბევრს საგულისხმოს გვეტყოდა, მაგრამ ჩვენ აღვნიშნეთ მხოლოდ უმთავრესი ფაქტები საერთო მდგომარეობის გასაშუქებლად.

თქვენდა საყურადღებოდ წარმოდგენილია ~~ამ ჟამად~~ ორი უკანასნელი წლის ანგარიშები 1916 და 1917 წლებისა. საძწუხაროდ ქაღალდის, საშინელი სიძვირისა გამო გამგეობამ ვერ დაბეჭდა ხსენებული ანგარიშები. მოგხსენდებათ ორგინალი, სარევიზიო კომისიის დასკვნით.

1916 წელს საზოგადოების მთელი შემოსავალი იყო -57,803-67 კ. გასავალი- 52,607-52. შემოსავალი აღემატება დამტკიცებულ ხარჯთ-აღრიცხვით ნავარაუდევ შემოსავალს /54,760-53/ - 3043 მ. და 14 კაპ., გასავალი ნაკლებია ნავარაუდევზე 2153-01 კ-ით.

1917 წლის 1 იანვარს ნაშთი იყო 5196-15, აქედან 10% მიემატა სათადარიგო თანხას, ხოლო 90% შეტანილ იქმნა 1918 წლის შემოსავლის აღრიცხვაში.

საზოგადოების ბალანსი 1917 წელს 1 იანვარს უდრის 517,325-60 კაპ. / აქტივი მეტია პასივზე 11,145 და 91 კ./

1917 წელს საზოგადოების მთელი შემოსავალი იყო 90,530-64 კ. გასავალი -60,048-20 . შემოსავალი აღემატება დამტკიცებული ხარჯთ-აღრიცხვით ნავარაუდევ შემოსავალს/61,820-84/ - 28709-81-ით, გასავალი ნაკლებია ნავარაუდევზე /61820-84/ 1772-64-ით.

1918 წლის 1 იანვარს იყო ხაზინი - 30,482-45. აქედან 10% -3048-2 მიემატა სათადარიგო თანხას, ხოლო დანარჩენი 90% შეტანილია 1918 წ. შემოსავლის აღრიცხვაში.

1918 წლის 1 იანვარს საზოგადოების ბალანსი უდრის 560,548-82 კ.

1917 წლის შემოსავლის უმთავრესი წყარო იყო მაღაზიის და საწყობის მოგება 51,027-65 ნავარაუდევზე / 17,800 მ./ მეტი - 33,227 მ. და 15

გამგეობამ შეადგინა აგრეთვე ბალანსი 1918 წლის ~~1~~ [illegible] აპრილისათვის. ბალანსი უდრის ~~699,387-71 კ.~~ 824,738-44.

1917 წელი პოლიტიკური მოძრაობის წელიწადი იყო ისე, როგორც მიმდინარე წელიც. საზოგადოებრი ცოცხალი ძალების ყურადღება უმთავრესად პოლიტიკურ საკითხებისაკენ იყო მიქცეული და ამ მიზეზის გამო, რომელიც საერთო მიზეზად უნდა ჩაითვალოს კულტურულ საქმეთა შეფერხებაში, ჩვენის საზოგადოების სკოლებისა და ბიბლიოთეკების საქმეებიც ნორმალურად

ვერ მიმდინარეობდა.

საზოგადოების მოქმედების გაცნობის შემდეგ ისტორიკოსს შეუძლიან ასწონ-დასწონოს და მიუდგომლად დააფასოს- საზოგადოების მიერ დაშვებული, შეიძლება მრავალი შეცდომა, მაგრამ ამავე დროს აღნიშნოს ის ეკლიანი გზაც, რომელიც არჩეული ჰქონდა საზოგადოებას/და უეჭველად ხაზს გაუსვამს მის დაუფასებელს სამსახურს სამშობლო ქვეყნის წინაშე. ამ მხრივ თამამად შეგვიძლიან ვსთქვათ, რომ წ.კ.გ.საზოგადოებას ქართველი ერის კულტურის განვითარების ისტორიაში შეუძლიან დაიჭიროს თვალსაჩინო ადგილი, როგორც საზოგადოებრივი იდეალების მაჩვენებელს და ყველა ამ ჟამად არსებულ კულტურულ-განმანათლებელთ საზოგადოებათა მამათ-მთავარს. ტანჯვა-წამებაში დაბადებულმა საზოგადოებამ სულ მოკლე ხანში შესძლო დაემსახურებინა სიმპატია და განსაკუთრებული სიყვარული ქართველი ინტელიგენციისა, რომელიც ეძებდა ხსნას მონობის უღელ ქვეშ მყოფ და სიბნელეში ჩაფლულ მშობელი ერის განვითარება-განათლებაში. აქ თავის-თავად ნათელი ხდება ყველასათვის ჩვენი საზოგადოების იდეური მსგავსება რუსეთის თავისუფალ-ეკონომიურ საზოგადოებასთან, რომელიც დაარსებულ იქმნა პეტროგრადში ამ 160 წლის წინად და რომელიც ერთგვარ თესლად გადაიქცა რუსეთის დანარჩენ მრავალ საუკეთესო კულტურულ განმანათლებელ დაწესებულებათა ასაღორძინებლად. განსხვავება მხოლოდ იმაში გამოიხატა, რომ ხსენებული საზოგადოება დაიბადა სრულიად უბრძოლველად თვითმპყრობელი იმპერატრიცის მფარველობით, წ.კ.გ. საზოგადოება კი წარმოიშვა ქვევიდან, იგი მალითაა გამოტაცებული მაშინდელი ბიუროკრატიის კლანჭებიდან, რომელიც წინ ეღობებოდა საქართველოს ყოველ გვარ კულტურულ ნაბიჯს. ეხლა ეს მიზანი სრულდება, ახალი ცხოვრება ახალს მოთხოვნილებებს გვიყენებს და მოითხოვს მათს დაუყონებლივ განხორციელებას. ყოველი დაწესებულება, თუნდა ისეთი საპატიო და თვალსაჩინო, როგორიც ჩვენი საზოგადოებაა, თუ იგი უკვე მოცვთა და აღარ შეეფერება დღევანდელ პირობებს, არქივს უნდა ჩაბარდეს, უკეთუ კიდევ ცოცხლობს- მოძრაობს, უეჭველად უნდა შეუფარდდეს ეხლანდელი დროის მოთხოვნილებებს და ამის მიხედვით შესცვალოს თავისი სამოქმედო გეგმაც.

(~~ჯერჯერობით~~, ~~ვიდრე~~ ბრძოლით მოპოვებული თავისუფლება ~~არ განმტკიცდება~~, ჩვენი ერის პოლიტიკური სახე იურიდიულ ფორმაში ~~არ ჩამოყალიბდება~~ და კულტურული ცხოვრებისათვის ~~საჭირო~~ ნორმალური პირობები ~~არ დამყარდება~~, საკვირველია, ქ.შ.წ.კ.გ. საზ. სამოქმედო გეგმის ძირითადად ცვლილებებზე ლაპარაკი ნაადრევი იქნება, მაგრამ ცხოვრების დღევანდელი პირობების იერ ~~ჩამოყალიბებულ~~ მოთხოვნილებათა მიხედვით, გამგეობას ~~არ შეუძლიან~~ უმთავრესი ყურადღება ~~არ მიაქციოს~~ საზოგადოების წიგნების გამომცემლობის საქმეს და კერძოდ სახელმძღვანელო წიგნების გამოცემის ~~საქმეს~~. სკოლის გაეროვნების შესახებ მთავრობისაგან გამოცემულ კანონის ცხოვრებაში გატარე-

ბისათანავე დიდი მოთხოვნილება დაიბადა ქართული სახელმძღვანელო და სახალო საკითხავი წიგნებისა. წინად თუ საკმარისი იყო მაგალითად დ.ე. და ბუნების კარი I0,000 ცალი თუ მეტი, ეხლა 50,000 ცალი არა საკმარისი, ასევე ითქმის დანარჩენი საგნების სახელმძღვანელო წიგნების შესახებაც.

წიგნების გამომცემლობის ფართო ნიადაგზე დაყენება, რაც თავის თავად გულისხმობს : საკუთარი სტამბის, წიგნების საკაზმავ-ასაკინძის სახელოსნოს გაჩენასთვით წიგნებით ვაჭრობის რთულ ორგანიზაციას, ეჭვი არ უ დიდს თანხას მოითხოვს, ამ მიზნისათვის საზოგადოებას შეუძლიან ამ ყამა გადასდოს 400,000 მანეთამდე და კვლავაც მოსალოდნელ შემოსავლიდან გაიღოს არა ნაკლებ I00,000 მანეთისა.

გარდა ამისა, თუ მხედველობაში მივიღებთ იმ გარემოებას, რომ ჩვენი საზოგადოების სკოლები ერობათა ინსტიტუტის შემოღებისათანავე გარდა ზოგიერთი ანდერძებით დაკისრებულის სკოლებისა ხსენებულ ორგანოთა გამგებლობაში უნდა გადავიდეს, ამ წყაროდან დარჩენილი თანხაც წიგნების გამომცემლობის საქმეს მოხმარდება.

გამგეობის აზრით, ჩვენის საზოგადოების აწინდელის სამოქმედო გეგმის უმთავრესს მუხლს ზემო დასახელებული ფუნქცია უნდა შეადგენდეს.
ეჭვი არ უნდა, წიგნების გამომცემლობის ფართო ნიადაგზე დაყენება საზოგადოებას ნივთიერად გააღონიერებს საქმესაც ხელს შეუწყობს, რაც თავდებ საზოგადოების სამოქმედო გეგმის დანარჩენ ფუნქციათა განვითარება-გაფართოებისა კულტურულ საქმეთა სამუშაოს სფეროში.-

განხილულია საერთო კრების
27/III 1918 წ.

1918 წლის ხარჯთ-აღრიცხვა.

შემოსავალი

№	შემოსავლის წყაროები:	ნავარაუდევი იყო		ნამდვილად შემოვიდა		1918 წლისათვის ნავარ.	
		მ.	კ.	მ.	კ.	მ.	კ.
1	საწევრო გადასახადი	500	–	150	—	—	—
2	შეწირულობით შემოსავალი	250	–	309	05	400	–
3	სურათების და კარტოჩკების გაყიდვით	4000	–	7612	85	7500	–
4	გამოცემებიდან შემოსავალი 10%	4000	–	1915	40	2500	–
5	სუბსიდია სახაზინო (იხ. თავ. 5ბ.)	5000	–	5000	–	5000	–
6	ქალაქის თვითმმართველობისაგან ნავთლუღის სკოლისა.	500	–	500	–	500	–
7	წინასწარი სახელ. ადგილობრივ სკოლისათვის	80	–	80	—	—	—
8	სწავლის ფული ნავთლუღის სკოლის მოსწავლ.	60	–	75	60	—	–
9	თავნის ფულის სარგებელი:						
	ა) საზოგადო დანიშნულების თანხის სარგებელი					3302	92
	ბ) სასტიპენდიო ექ. თაყაიშვილისა და დამფუძნებელთა სახ.					970	03
	გ) სასტიპენდიო ნ. ღოღობერიძისა					967	27
	დ) " დ.ზ. სარაჯიშვილისა					4385	–
	ე) საპრემიო ნ. ღოღობერიძისა					300	–
	ვ) " ექ. დადიანისა					400	–
	ზ) " ნ. ჯანაშვილისა					400	–
	ჱ) განათლების მოღვაწეთა დახმარება ... და ...	13734	66	8919	03	427	–
	თ) წიგნების გამოსაცემად ნ. ღოღობერიძისა					502	59
	ი) სალიტერატურო ...					154	87
	კ) თანხის გამოცემისა					90	48
	ლ) სხვადასხვა სკოლის ექ. დადიანისა					77	76
	მ) ქართველთა სკოლის დ. ნადირაძისა					117	29
	ნ) საზოგადო თანხიდან					3250	—
	ო) კაპიტალის თანხიდან	2000	–	—	–	2000	—
	პ) ი. ... თანხიდან	2826	33	—	–	2800	
10	სხვადასხვა შემოწირულობა და შემოსავალი	7000	~~50~~	6751	45	6000	–

37545-2,
42045-21

		ნავარაუდევი იყო		ნამდვილად შევიდა		1918 წ. ნავარაუდ.	
		მ.	კ.	მ.	კ.	მ.	კ.
11	წიგნის მაღაზიის შემოსავალი	7100	—	57027	65	50000	—
12	წიგნების გამომცემლობისაგან	10700	—				
13	ჟურნალი ჯეჯილის ნაშთი	3468	97	4753	81	27434	21
14	სახელმძღვანელო წიგნების თანხიდან წიგნების გამოც.	600	88	600	87	—	—
15	1916 წ. გამოცემული სესხით წიგნების ნაშთი			2834	94	"	"
16	გადარიცხული თანხით მიღებულ თანხების ნაშთი	—	—	—	—	900	—
17	მთავრობის დახმარება სკოლების შენახვად	—	—	—	—	30000	—
		61820	84	90530	65	150379	42

ხარჯები
ადმინისტრაციული ნაწილი
I.

№№ რიგ.	ხარჯების მუხლები	წარმოდგენილი იყო		დახარჯულია წარსულ წელს		1918 წ. წარმოდგენ.	
		მ.	კ.	მ.	კ.	მ.	კ.
1	კანცელარიის ბინის ქირა	600	–	900	–	1000	–
2	საკანცელარიო, საფოსტო, გაზეთები, ჟურნალები და სხვა	500	–	728	85	900	–
3	სინათლე, სათბობი [illegible]	500	–	240	–	400	–
4	ინვენტარის ამორტიზაცია	125	–	107	21	110	–
5	%%-ები [illegible]	500	–	881	45	900	–
6	ჟურნალ „განათლების" რედაქციისათვის	300	–	300	–	300	–
7	[illegible]	24	–	24	–	24	–
8	[illegible]	300	–	300	–	300	–
9	[illegible] ბინის ქირა	900	–	1200	–	900	–
10	[illegible]	300	–	—	—	300	–
11	[illegible]:						
	ა) [illegible]	120	–	120	–	120	–
	ბ) [illegible]	120	–	120	–	120	–
	გ) [illegible]	120	–	120	–	120	–
	დ) ჟურ. „განათლების"	400	–	400	–	400	–
	ე) [illegible]	120	–	120	–	120	–
	ვ) [illegible]	880	–	859	96	900	–
12	[illegible]	1140	–	1500	–	1900	–
13	[illegible]	212	18	232	65	726	–
14	[illegible]	42	50	42	50	42	50
15	[illegible]	500	–	780	33	900	–
16	[illegible]	2400	–	2800	–	6000	–
17	„ [illegible]	1500	–	1383	28	—	—
18	„ [illegible]	2500	–	200	—	—	—
19	[illegible]	800	–	—	–		
20	[illegible]	1500	–	2520	–	5832	
21	„ [illegible]	1500	–	2160	–	5280	–

№	გასავალი	ნავარაუდევი იყო		დახარჯულია ნამდვილად		1918 წ. ნავარაუდ.	
		მ.	კ.	მ.	კ.	მ.	კ.
22	ჯამაგირი მასწავლის ქართულ ლიტერატურისა	728	—	1309	63	3456.	-
23	" " რუსულისა	486	—	800	—	2160	-
24	" გალობისა	567	—	800	—	2160	-
25	" მასწავლის ხატვისა	720	—	840	—	1368	-
26	" კალიგრაფიისა "	472	50	612	10	1368.	-
27	" ბუნებისმ-მეტყველებისა	1250	-	1496	16	5745	-
28	დამხმარე მასწავლის და კალიგრაფიის ხატვისა	—	—	1846	—	—	—
29	თავის ფულის სასწავლებლის ხარჯები:						
	ა) სასწავლებლის ამ. ... და დამხმარებელი	5400	—	5868	—	970	03
	ბ) " ნ. ...					967	27
	გ) " დ.ვ. ...					4385	—
	დ) საპატიო ნ. ...	300	—			300	—
	ე) " გრ. დადიანის	223	75			400	—
	ვ) " ნ. ...	400	—			400	—
	ზ) წიგნების შესაძენად ნ. ...					502	59
	თ) ...	89	78	—	—	90	48
	ი) ...	240	—	175	—	240	—
	კ) ... გრ. დადიანის.	77	76	—	—	77	76
	ლ) ... დ. ...	117	29	—	—	117	29
	მ) ...	2000	-	—	—	2000	—
30	მოულოდნელი ხარჯები	1500	—	5537	61	5000	—
		32475	76	37324	73	59301	92

II

სასოფლო სკოლები

№		მ.	კ.	მ.	კ.	მ.	კ.
31	ჯამაგირი ავჭალის სკოლის მასწავლებლის	720	—	414	—	840	—
32	" აჭარის " "	744	—	576	—	2050	—
33	" ბათუმის " "	720	—	474	—	1890	—
34	" ქუთაისის " "	768	—	848	—	2568	—

		ნავარაუდევი იყო		დახარჯული		1918 წ. ნავარ.	
		მ.	კ.	მ.	კ.	მ.	კ.
35	ჯამაგირი ქ. მაჩხაანის სკოლის მასწავლებლის	744	—	656	—	840	—
36	,, ვაკირის ,, სამკლ. ,,	728	—	808	—	2520	—
37	,, ,, ,, ორკლ. ,,	—	—	—	—	840	—
38	,, ბოდბის ,, ,,	720	—	554	—	2520	—
39	,, ნუკრიანის ,, ,,	720	-	800	-	2520	-
40	,, საქობოს ,, ,,	768	-	752	-	2520	-
41	,, ნავთლუღის ,, ,,	752	-	824	-	2552	-
42	,, ,, ,, ხელოსნობ. ,,	400	-	399	66	400	-
43	,, ყარაბის ,, ,,	720	-	171	-	2520	-
44	,, ანაგის ,, ოთხკლ. მასწავლებლის	744	-	824	-	2544	-
45	,, ,, ,, ორკლ. ,,	720	-	800	-	2520	-
46	,, ,, ,, ქ. ხელსაქმ. ,,	182	40	242	40	600	-
47	,, წნორის ,, ,,	888	-	968	-	2688	-
48	,, წილვანის ,, ,,	720	-	800	-	2520	-
49	,, ქალის სკ. ოქროპირულის ,,	800	-	590	66	—	—
50	,, ,, ,, ქ. ქალაქის ,,	300	-	48	20	—	—
51	,, კერძ. საზ. სკოლის ქრისტიანის მასწავლებლის	500	—	410	—	—	—
52	,, ყუყის ,, ,, ,, ,, ,,	400	—	294	—	—	—
53	,, სიღნის დამკვიდრის ,, ,, ,,	700	—	522	86	—	—
54	,, ჯამაგ. ქანწვეთ. მასწ. ოქრ. მუშაობის	372	-	486	—	600	—
55	,, ,, ,, ,, ქ. ქრ. მასწავლებელ	240	—	240	-	60	—
56	სასოფლომეურნეობის წიგნების შეძ. და წერილ. ბიბლ 14 ცალ.	1000	—	1364	33	3600	—
57	ქალის სკოლ. სასოფლომეურნეობის წიგნების შეძენა	60	—	—	—	—	—
58	ქიმიურის, ნაყოფიერის და ფიზ.-ქიმიკურის ცდების	33	—	6	—	600	—
59	დახმარება მოსწავლეთა სკოლის	100	-	6	-	—	—
60	ვაკირის სკოლის შენობის ქირა	250	-	300	-	400	—
61	,, ,, მოსამსახურის ჯამაგირი	84	-	84	-	360	—
62	,, ,, შეშისა	120	-	150	-	300	—

		დამტკიცებული		დახარჯულია რაოდენ.		1918 წ. დამტკიც.	
		მ.	ა.	მ.	ა.	მ.	ა.
63	საფიჩხიის სკოლის და მას. ბინის ქირა	276	—	276	—	360	—
64	" " მსახურის ჯამაგირი	100	—	86	—	360	—
65	ნავთლუღის სკოლის მასწ. ბინის ქირა	300	—	300	—	360	—
66	" " მსახურის ჯამაგირი	60	—	32	—	180	—
67	" " განათება	72	—	77	80	300	—
68	სკოლისათვის ხელსაწყო ნაქარგის შესაძენად	500	—	339	55	1000	—
69	უფროსი მასწავლებლის ოჯ. ჯამაგირის დამატება	420	—	420	—	600	—
70	განათლების გამგეობისათვის ... და ...	427	—	—	—	427	—
71	მოულოდნელი და სხვა ხარჯი მასწავლ.	500	—	29	62	600	—
72	სკოლის აქედან შესაძენი ვარიანტი	2800	—	—	—	2800	—
		22172	40	16974	08	48459	—
	III.						
	ბიბლიოთეკები და სახალხო კითხვ. ...						
73	ვერის ბიბლიოთეკის დამატება	420	—	420	—	420	—
74	ავლაბრის " "	300	—	300	—	300	—
75	დიდუბის " "	300	—	300	—	300	—
76	ნაძალადევის " "	300	—	300	—	300	—
77	წმ. ნინოს უბნის " "	300	—	300	—	300	—
78	ნავთლუღის " "	300	—	300	—	300	—
	სკოლებთან დაარსებული ბიბლიოთეკები:						
79	ორთაჭალის ბიბლიოთეკა	50	—	56	59	50	—
80	ჩუღურეთის "	50	—	17	08	50	—
81	მუხის "	50	—	38	08	50	—
82	კუკიის "	150	—	134	27	50	—
83	ყარამის "	150	—	79	28	50	—
84	დამატება ახალ ბიბლიოთეკებს	400	—	575	56	600	—
85	ლექციების და სახალხო კითხვების გამართვად	400	—	84	99	400	—
86	მოულოდნელი და წვრილმანი ხარჯები	70	—	10	—	60	—
		3240	—	2855	85	3230	—

		ნავარაუდევი იყო		დახარჯულია		1918 წ. ნავარ.	
		მ.	კ.	მ.	კ.	მ.	კ.
	IV.						
	სამეურნეო ხარჯი						
87	წიგნების, ჟურნალების და გაზეთების შეძენა	300	—	139	48	1000	—
88	წიგნების [illegible]	300	—	—	—		
89	[illegible]	300	—	—	—		
90	გაზეთების [illegible]	600	—	600	—	600	—
91	ჯამაგირი მოსამსახურეებს	780	—	960	—	2400	
92	„ მის თანაშემწეს	480	-	592	—	1560	
93	„ მცველს	270	—	304	06	600	
94	[illegible]	100	—	48	—	48	—
95	წყალი, განათება და შეშის ფული	250	—	250	—	3250	—
96	მოულოდნელი და წვრილმანი ხარჯები	150	—	—	—	200	—
		3530	—	2893	54	9658	
	ჯამი					120,648-92	
	ნარჩენი შემოსავლის 10% სარეზერვო თანხად	—	—	3048	24	2973-[illegible]	
	„ „ 90% [illegible]			27434	21	26757-[illegible]	
		61418	16	90530	65	120,648-92	
	[illegible] ...					29730-50	
						150,379-42	

თავმჯდომარე: [illegible]

წევრები: [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

მდივანი: [illegible]

[illegible] — [illegible]

10/XI 1918 წ. [illegible]

1918 წ-ის [illegible]

შემოსავალი

	შემოსავლის წყაროების დასახელება	[illegible]		შემოსავალი		
		მან.	კაპ.	მან.	კაპ.	
1	ყოველთვიური შემოსავალი	22	87	377	13	
2	[illegible] და [illegible]	–	–	–	–	
3.	[illegible] შემოსავლის 10%	215	10	2284	90	
4.	ქალაქის თვითმმართველობისაგან [illegible]	–	–	500	–	
5.	თავისი ფულის სესხები: ა) [illegible]					
	ბ) [illegible]					
	გ) [illegible] ნ. [illegible]					
	დ) " დ. ზ. [illegible]					
	ე) [illegible] ნ. [illegible]					
	ვ) " შ. [illegible]					
	ზ) " ნ. [illegible]					
	ჱ) [illegible]					
	თ) წიგნების [illegible] ნ. [illegible]	17035	04	110	17.	
	ი) [illegible]					
	კ) [illegible]					
	ლ) [illegible] შ. [illegible]					
	მ) [illegible] დ. [illegible]					
	ნ) [illegible]					
	ო) [illegible]					
	პ) [illegible]					
6	სესხ. და სესხ. [illegible] და შემოსავალი (ვ. [illegible] 120,000 მ.)	120869	32			
7	წიგნის მაღაზიის შემოსავალი			89808	80	
8	წიგნების გამომცემლობისაგან					
9	წარსული წლის ნაშთი			27434	21	
10	[illegible] ნაშთი			900	–	
11	მთავრობის დახმარება [illegible]			30000	–	
		138142	33	151415	21.	289557–54.

გასავალი

I

		ხარჯთაღრ. დანიშნ.		დანიშნული	
		მან.	კაპ.	მან.	კაპ.
	ადმინისტრაციული ხარჯი	–	–	~~[illegible]~~	–
1.	კანცელარიის ბინის ქირა			1000	
2.	საკანცელარიო, საფოსტო, განათება, გათბობა და სხვა	860	06	800	–
3	[illegible], საბეჭდი [illegible] ქაღ. [illegible]	257	20	142	80
4	ინვენტარის [illegible]	196	40	–	–
5	%-იანი ქაღალდების დაზღვევა და შენახვა	533	20	366	80
6.	ჟურ. „განათლების" დამატებისთვის			300	–
7	ერთის [illegible] [illegible]	16	–	8	–
8	[illegible] [illegible] [illegible]	250	–	50	–
9	[illegible] [illegible] ბინის ქირა	925	–	250	–
10	ერთის [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]	–	–	300	–
11	ივანე ჯავახიშვილის [illegible] [illegible]:	–	–	120	–
	ა) [illegible] [illegible] [illegible]				
	ბ) განათლების [illegible] [illegible]	120	–	–	–
	გ) [illegible] [illegible]	60	–	60	–
	დ). ჟურ. „განათლება"	400	–	–	–
	ე) 131[ზე] [illegible]	320	–	80	–
	ვ) ი. ჯავახიშვილის [illegible] [illegible]			900	–
12	მეურნეობის და [illegible] ბინის ქირა	–	–	1200	–
13	მეურნეობის და [illegible] [illegible] დაზღვევა	486	12	–	–
14	მეურნეობის [illegible]	43	50	–	–
15	მეურნეობის გათბობა, განათება და სხვა წვრილმანი	1790	16		–
16	ჯამაგირი [illegible] [illegible] (მდივანს)	5600	–	1083	42
17	" [illegible]	5460	–	1061	40
18	" [illegible]-[illegible]	5380	–	1048	52
19	" მეურნეობის გამგეს	5090	–	899	42
20	" " " თანაშემწეს	3568	–	663	20
21	" [illegible]	2400	–	582	–
22	" [illegible]	2400	–	582	–

	[illegible]	[illegible] მან.	კაპ.	[illegible] მან.	კაპ.	
23	[illegible]	850	—	456	70	
24	„ „ [illegible]	1740	—	478	60	
25	„ [illegible] „	1740	—	478	60	
26	[illegible]:					
	ა) [illegible]	530	—	440	03	
	ბ) „ [illegible]	400	—	567	27	
	გ) „ [illegible]	880	—	3505	—	
	დ) [illegible]	—	—	300	—	
	ე) „ [illegible]	—	—	400	—	
	ვ) „ [illegible]	—	—	400	—	
	ზ) [illegible]	—	—	502	59	
	ჱ) [illegible]	—	—	90	48	
	თ) [illegible]	140	—	100	—	
	ი) [illegible]	—	—	77	76	
	კ) [illegible]	—	—	117	29	
	ლ) [illegible]			2000	—	
27	[illegible]	2078	42	2921	58	
		44514	06	25033	46	69547-52
	II					
	[illegible]					
28	[illegible]	420	—	800	—	
29	„ [illegible] „ „	210	—	800	—	
30	„ [illegible] „ „	1799	—	1056	30	
31	„ [illegible] „ [illegible] „	2009	—	800	—	
32	„ „ „ [illegible] „	420	—	800	—	
33	„ [illegible] „ „	760	—	2049	—	
34	„ [illegible] „	1890	—	919		
35	„ [illegible] „ „	2009	—	590		
36						

	შინაარსი	[illegible]		[illegible]	
		მან.	კაპ.	მან.	კაპ.
36	[illegible]	2106	–	734	20
37	„ „ „ [illegible] „			400	–
38	„ [illegible] „ „	1140	—		
39	„ [illegible] „ „	1799	–	1033	20
40	„ „ „ [illegible] „	2009	–	800	–
41	„ „ [illegible] „	270	–	308	42
42	„ [illegible] „ „	2016	02	955	–
43	„ [illegible] „ „	2009	–	800	
44	[illegible]	300		300	–
45	„ „ „ [illegible]	60	–	–	–
46	[illegible] 14 [illegible]	2013	45	1586	55
47	[illegible]	–	–	600	–
48	[illegible]	416	–	–	–
49	„ „ [illegible]	80	–	280	–
50	„ „ [illegible]	740	–	–	
51	[illegible]	200	–	280	–
52	„ „ [illegible]	90	–	270	–
53	[illegible]	420	–	40	–
54	„ „ [illegible]	105	–	75	
55	„ „ [illegible]	~~7[illegible]~~	–	300.	
56	[illegible]	–	–	1000	–
57	[illegible]	500	–	100	–
58	[illegible]	–	–	427	–
59	[illegible]	212	40	387	60
60	[illegible]	—	–	2800	–
	III	26002	87	21291	27

47294-14.

	[illegible]				
61	[illegible]	315	–	105	–
62	[illegible] „ „	175	–	125	–

10/XI 1918 [illegible]

	გასავალი	წარმოდგენილი [illegible]		დამატება		
		მან.	კ.	მან.	კაპ.	
63	დიდუბის მომრიგებელს დამატება	250	–	50	–	
64	საბურთალოს „ „	250	–	50	–	
65	წმ. ნინოს უბნის „ „	250	–	50	–	
66	ნავთლუღის „ „	150	–	150	–	
	[illegible] დანარჩენ მომრიგებლებს:					
67	ახმეტის მომრიგებელს	–	–	50	–	
68	წინანდლის „	–	–	50	–	
69	შილდის „	32	–	18	–	
70	[illegible] „		–	50	–	
71	ყვარლის	–	–	50	–	
72	დამატება [illegible] მომრიგებლებს	441	–	159	–	
73	[illegible] და [illegible] [illegible] [illegible]	–	–	400	–	
74	მოულოდნელი და წვრილმანი ხარჯები	–	–	60	–	
		1863	–	1367	–	3230-00
	IV					
	სამეურნეო ნაწილი					
75	წიგნების, გაზეთების და ნავთის შეძენა	562	60	437	40	
76	ნავთის [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]	–	–	600	–	
77	ჯამაგირი მომრიგებლის	2600	–	613	42	
78	„ მის თანაშემწის	1900	–	503	71	
79	„ მსახურის	375	–	93	17	
80	[illegible] [illegible] [illegible] ჯამაგირი	28	–	20	–	
81	[illegible]	–	–	250	–	
82	მოულოდნელი და წვრილმანი ხარჯები : [illegible]	–	–	200	–	
		5465	60	2717	70	8183-30.
		77845	53	50409	43.	128254-96.

ეს ჯამი ჩარიცხული 10% მოგება სათ.ფონდს —:		16130	25	
" " 20% " სახაზინოს		145172	33.	161302—58.
სულ —				289557—54.

თავმჯდომარე

გამგეობის წევრი:

მდივანი: ვ. [signature]

ქ.შ.წ.კ.გ. საზოგადოების რწმუნებულები:

I. ახალციხის განყოფ:

I/ მღვ. ბენიამინ კანდელაკი.

2. ბათომის გან:

I/ მაცილოვი ალექსანდრე ნიკოლოზის ძე
+ 2/ ანჯაფარიძე გიორგი ნესტორის ძე
3/ ინწკირველი ამვროსი ნესტორის ძე,
4/ გოგოლაძე კაპიტონ ალექსის ძე,
5/ მგელაძე ალექსანდრე,
6/ კილაძე გერასიმე დიანოსის ძე,
7/ კიკავა ფილიპე ანდრიას ძე,
8/ ჯაყელი ნიკოლოზ ვახტანგის ძე,
9/ გერსამია სერგეი,
I0/ კობახიძე კონსტანტინე ივანესძე,

მათ კანდიდეტაბათ:

ჭელიძე და რამიშვილი.

3. ბაქოს -

I/ ახობაძე ვლადიმერ,
2/ ბაქრაძე ვლადიმერ.
3/ დადიანი იოსებ იულონის ძე
4/ ყორყოლიანი ალექსანდრე მაქსიმეს ძე,
5/ ქარუმიძე პავლე

4. განჯის -

+ I. ხარაძე ლუკა,
2/ ბერიშვილი გიორგი დევ.

5. გორის -

+ I/ შიუკაშვილი ნიკოლოზ
2/ მაჭავარიანი სიმონ

6. გუმბრის-

I/ ციხისთავი არჩილ,
2/ მამულაიშვილი ნესტორ,
3/ ჩხეიძე ვალერია ნ,
4/ შალბერაშვილი.

ნ. მ. [signature]

7. ლანჩხუთის განყ.:

1/ ჩხაიძე ეპიფანე

2/ ფხაკაძე ეკატერინა

3/ ტირცხალაიშვილი ნიკოლოზ

8. სენაკის-

1/ ღორთქიფანიძე პოლე,

2/ მალნარაძე გ.,

3/ ხარბედია ბიკენტი

4/ თევზაია ნიკ.

9/ სიღნაღის-

1/ ჯანდიერი ნიკ.

2/ დაფქვიაშვილი გიორგი დ.

3/

10. სოხუმის-

1/ ჯულელი ვლადიმერ

2/ მახვილაძე ვლ.

3/ თურქია ნინო,

4/ გეგელაშვილი იაკიმე

5

11. ტუაპსის-

1/ ლოსაბერიძე იოსებ

2/ ბოხუა ბიკტორი

12. ჭიათურის-

1/ ექიმი სიმონ დავითის ძე ჯაფრიძე

2/ ანთელაძე გიორგი ანტონის ძე

13. თბილისის -

1/ გ.ნ. ყაზბეგი

2/ ნოე რამიშვილი

3/ ვ. გვარჯალაძე

4/ პერმენ კახიანი

5/ თევდორე კიკვაძე

6/ გიორგი მაჭავარიანი

7/ მინადორა ტოროშელიძე

8/ გიორგი ცინცაძე

9/ ალ. ნაცვლიშვილი

10/ ნ. ელიავა

11/ კირილე ნინიძე

12/ ტერენტი წერეთელი

~~13/ რაჟდენ ჩიხლაძე~~

14/ ნ. ცინცაძე

~~15/ არსენ მამულაშვილი~~

16/ პორფირე წირქვაძე

17/ გ. ბახტაძე

18/ ფ. ლორია

19/ ი. გიორგობიანი

20/ გ. ნინუა

21/ უ. ელიავა

22/ უს[illegible]შვილი

23/ ფილიპე მგელაძე

24/ ვ. ქავთარაძე

7. ლანჩხუთის განყ.:

1/ ჩხაიძე ევიფანე
2/ ფხაკაძე ეკატერინა
3/ ფირცხალაიშვილი ნიკოლოზ

8. სენაკის-

1/ ლორთქიფანიძე პოლი,
2/ მალნარაძე გ.
3/ ხარბედია ბიკენტი
4/ თევზაია ნიკ.

9/ სიღნაღის-

1/ ჯანდიერი ნიკ.
2/ დაფქვიაშვილი გიორგი დ.
3/

10. სოხუმის-

1/ ჯულელი ვლადიმერ
2/ მახვილაძე ვლ.
3/ თურქია ნინო,
4/ გეგელაშვილი იაკიმე
5

11. ცუამსის-

1/ ლოსაბერიძე იოსებ
2/ ბოხუა ბიკტორი

12. ქიათურის-

1/ ექიმი სიმონ დავითის ძე ჯაფარიძე
2/ ანთელაძე გიორგი ანტონის ძე

13. თბილისის -

1/ გ.ნ. ყაზბეგი
2/ ნოე რამიშვილი
3/ ვ. გვარჯალაძე
4/ პარმენ კახიანი
5/ თევდორე კიკვაძე
6/ გიორგი მაჭავარიანი
7/ მინადორა ტოროშელიძე
8/ გიორგი ცინცაძე
9/ ალ. ნაცვლიშვილი
10/ ნ. ელიავა
11/ კირილე ნინიძე
12/ ტერენტი წერეთელი
~~13/ რაჟდენ ჩიხლაძე~~
14/ ნ. ცინცაძე
~~15/ არსენ მამულაშვილი~~
16/ პორფირე წირქვაძე
17/ გ. ბახტაძე
18/ ფ. ლორია
19/ ი. გიორგობიანი
20/ გ. ნინუა
21/ უ. ელიავა
22/ უხ...შვილი
23/ ფილიპე მგელაძე
24/ ვ. ქავთარაძე

26.IV.1920 წ.

25/ კალე ქავთარაძე
26/ ვარლამ გურჯანაძე
27/ შ. შარაშიძე
28/ გიორგი ლასხიშვილი
29/ გრიგოლ რცილაძე
30/ ალ. მდივანი
31/ დ. უზნაძე
~~32/ ლუარსაბ ბოცვაძე~~
33/ ნინო ნაკაშიძე
34/ ა. მზნაშიძე
35/ აკ. პაპავა
36/ სეით იაშვილი
37/ ქ. რაჭველიშვილი
38/ წოროდაძე
39/ დ.გ. კარიჭაშვილი
40/ იპ. ვართაგავა
41/ ივ. ა—ვალიშვილი
42/ ი. ციციშვილი
43/ იულია იაშვილი
44/ დიმიტრი დუმბაძე
45/ ი. გერძნიშვილი
46/ ვერხსიძე იმნაიშვილი
47/ შიო დედაბრიშვილი
48/ ნ. ზაქარიაშვილი
49/ გრიგოლ ნათაძე
50/ შ. ზანდუკელი.

მათ კანდიდატებათ:

1/ თევდორაშვილი,
2/ ემ. ლომთათიძე
3/ ჯამბერიძე
4/ ვარ. კალანდაძე
5/ ა. გუკია
6/ ს. თავართქილაძე
7/ თალაქვაძე
8/ ირემაშვილი
9/ ნაკაიძე
10/ ხიზანიშვილი
11/ ლავრენტი სანა—ძე
12/ დ. სულიაშვილი
13/ ვიქ. ქავთარაძე
14/ აკ. პაპავა
15/ მაქსიმე გერძნიშვილი
16/ მიხ. საყვარელიძე
17 ანნა ხახუტაშვილი
18/ ზ. ყანჩელი
19/ ბეს. ქელბაქიანი
20/ ალექსანდრე მიქაბერიძე

21/ მარ. ვახვახიშვილი-წერეთლისა

22/ დავით პარკაძე

23. ის. სტურუა

24. დავით ყიფშიძე

25. თამარა ჩიქვაიძისა

26. ნიკ. კეცხოველი

27. ელ. პავლიაშვილი

28/ დავით დავითის ძე კარიჭაშვილი

29/ ქ-ნი ბაბუკაშვილი,

30/ ნ. ჩიგოგიძე

31/ ზ. ბაქრაძე.

თანხების განაწილება 1918 წლისთვის.

	თანხების დასახელება	რა იყო 1 იანვარს 1918 წ.		მიემატა სარგებელი და პროცენტი	
		მან.	კაპ.	მან.	კაპ.
	I.				
	საზოგადო დანიშნულების თანხები				
1	სათადარიგო თანხა	12289	71	583	76
2	სტიპენდიები ძმ. ზუბალაშვილების და ლ. ხანანაშვილის	51261	47	2434	92
3	**II.**				
	სპეციალური დანიშნულების თანხები				
3	სალიტერატურო	3622	50	172	07
4	სტიპენდია, ძმ. ზუბალაშვილების	425	00	-	-
5	სტიპენდია ნ. ღოღობერიძის	20889	99	992	27
6	გამართულის გადაცემისათვის გურია-სამეგრელოში და სხვაგან, ნ. ღოღობერიძის	12196	67	579	34
7	წიგნების გამოსაცემად, ნ. ღოღობერიძის	11756	54	558	43
8	საჩუქარი, ნ. ღოღობერიძის	13064	58	620	56
9	სტიპენდია, დ. ზ. სარაჯიშვილის	102573	07	4872	22
10	საჩუქარი, გრ. დადიანის	5420	70	257	48
11	ილ. ჭავჭავაძის სახელობის	965	81	45	88
12	სენაკის სკოლის, გრ. დადიანის	1838	52	87	33
13	ქუთაისის სკოლის, დ. ნაკაშიძის	3314	27	157	43
14	სახლის გამართვის ფონდი, ი. გეგეჭკორის	11642	06	553	00
15	დავით კლდიაშვილის სახელობის (მასწავლებლებისთვის)	1442	49	68	52
16	ქუთაისის სათავადო სკოლის, ს. ხიმშიაშვილის სახელობის	1310	57	62	25
17	საბიბლიოთეკო, დ. ზ. სარაჯიშვილის	99604	28	4731	20
18	საჩუქარი ნიკ. ცხვედაძის	11214	17	532	63
19	სტიპენდია	3395	42	161	29
	III				
	განსაკუთრებული თანხები:				
20	ვას. კეჩხოშვილის სახელობის	2851	61	135	46
21	ი. გეგეჭკორის - სკოლა	2947	17	139	99
22	სკოლა	905	27	43	00
23	მ. სიხარულიძის სახელობის	131	68	6	26

შემოსავლის [illegible]		მოსული [illegible] 10% [illegible] თანხა		[illegible] შემოსავლის მოსული თანხა		[illegible] 1 [illegible] 1919 წ.		შენიშვნა.
მან.	კაპ.	მან.	კ.	მან.	კაპ.	მან.	კაპ.	
525	39	58	37			12289	71	
2191	43	243	49			51261	47	
154	87	17	20			3622	50	
425	00					-	-	
967	27	25				20889	99	?
427	00	57	93	94	41	12291	08	
502	59	55	84	-	-	11756	54	?
300	00	62	05	258	51	13323	09	?
4385	00	487	22			102573	07	
400	00	25	74	7	99	5252	44	?
-	-	4	58	41	30	1007	11	
77	76	8	73	-	84	1839	36	
117	29	1	57	38	57	3352	84	
-	-	55	30	497	70	12139	76	
-	-	6	85	61	67	1504	16	?
-	-	6	22	56	03	1366	60	
3250	00	423	12	1008	08	100612	36	
400	00	53	26	79	37	11293	54	?
-	-	16	12	145	17	3540	59	?
-	-	13	54	121	92	2973	53	?
2800	-	13	99	126	00	273	17	?
-	-	4	30	38	70	943	97	?
-	-	—	62	5	64	137	32	-

	თანხის დასახელება	ნაშთი იყო 1 იანვარს 1918 წ.		დარიცხული სარგებელი და შემოსავალი	
		მან.	კაპ.	მან.	კაპ.
24	თელავის ქალაქ-გიმნაზიის	2212	64	99	75
25	მიხ. თამარაშვილის ფონდის	18	43	–	88
26	თამარ მეფის სახელობის	25	41	1	21
27	ქალაქის წყალობის	22	69	1	08
28	დამხმარებელი საზოგადოების	522	68	24	83
29	[illegible]	39	50	1	88
30	ი. გოგებაშვილის [illegible]	10909	78	518	21
31	ე. ნინოშვილის	712	53	33	84
32	ი. ჭავჭავაძის სახლის	1482	46	70	42
33	ი. ჭავჭავაძის ფონდის	5	45	–	26
34	ვაჟა-ფშაველას [illegible]	55	09	2	62
35	აკაკი წერეთლის საიუბილეო	585	27	27	80
36	ილიას [illegible]	300	00	14	25
37	[illegible]	3644	52	138	50
38	ალ. ხახანაშვილის ფონდის	2500	00	118	75
39	[illegible]	10428	62	–	–
40	ივ. [illegible]	51	00	2	43
41	ძველი წიგნების თანხის	2085	86	99	08
		410665	48	18951	08

მდივანი ვ. [signature]

[illegible]		[illegible] 10% [illegible]		[illegible]		[illegible] 1912 წ.	
მან.	კაპ.	მან.	კაპ.	მან.	კაპ.	მან.	კაპ.
90	48	9	27	–	-	2100	00
–	-	–	08	—	80	19	23
-	.	—	12	1	09	26	50
-	-	–	10	-	98	23	67
545	03	2	48	–	–	—	–
-	-	–	18	4	70	41	20
466	39	57	82	–	-	10909	78
–	-	3	38	30	46	742	99
–	-	7	04	63	38	1545	84
–	–	–	02	-	24	5	69
–	-	–	26	2	36	57	45
—	–	2	78	25	02	610	29
12	83	1	42	–	-	300	00
2000	00	13	85	124	65	1769	17
106	88	11	87	—	-	2500	00
–	–	—	-	—	-	10428	62
–	-	-	24	2	19	53	19
–	–	9	90	89	18	2175	04
20145	21	1805	85	2923	95	407552	86

შემოსულ. 19 17/IV 18 წ. №37

33

ქ. შ. წ-კ. გამავრცელებელ საზოგადოების ქუთაისის განყო-
ფილებას

განცხადება

[illegible]
17/IV 1918 წ. [illegible] №8.

„ქართული" საზოგადოების [illegible].

[illegible] წინა [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] „[illegible]" საზოგადოებისაგან [illegible]
[illegible] „[illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] „[illegible]" [illegible]-
[illegible] [illegible] [illegible] საზოგადო [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

თავმჯდომარე [illegible],
მდივანი [illegible]

17 აპრილი 1918 წ.
ქ. ქუთაისი.

17/IV

[illegible] 3#

[illegible]

[illegible]

NN	გვარი, სახ. და მამის სახ.	[illegible]
×1.v	[illegible]	[illegible]
×2v	[illegible]	[illegible] „
×3v	[illegible]	[illegible] „
×4v	[illegible]	„ „
×5v	ნინო ნაკაშიძე	„ „
X6	[illegible]	[illegible]
7	[illegible]	[illegible]
8	[illegible]	[illegible]
V9	[illegible]	[illegible] „
v10	[illegible]	„ „
X11	[illegible]	„ „
Y2	[illegible]	„ „
13	[illegible]	„ „
14	[illegible]	„ „
X15	[illegible]	„ „
16	[illegible]	„ „
v17v	[illegible]	„ „
×18	[illegible]	„ „
X19	გ. მაჭავარიანი	„ „
V20	[illegible]	„ „
21	[illegible]	„ „
22	[illegible]	„ „
23	[illegible]	„ „
V24	[illegible]	„ „
25	[illegible]	„ „
X26	[illegible]	„ „
27	[illegible]	„ „
X28	[illegible]	„ „

29	ლ. ბერიძე	ტფილისის	გუბერნ—
30	ა. ჯავახიძე	"	"
√31	მ. შარაშიძე	"	"
√32	გ. ყ[illegible]შვილი	"	"
×33	ვ. მელიძე	"	"
√34	ს. ცომაია	"	"
35	გ. ნინუა	"	"
36	ვ. ლომია	"	"
√37	გ. [illegible]ძე	"	"
38	ივან [illegible]ანი	"	"
×39	ნ. ყიფიანი	"	"
√40	[illegible] მამულაშვილი +	"	"
√41	[illegible] [illegible]ძე	"	"
42	ეკ. ნაკაშიძე	"	"
√43	შო. [illegible]შვილი	"	"
44	ივ. ვაჩნაძე	"	"
45	ი. [illegible]შვილი	"	"
×46	ეკ. იმნაიშვილი	"	"
×47	ივანე [illegible]შვილი	"	"
√48	ივ. ავალიშვილი	"	"
49	ი. [illegible]შვილი	"	"
50	ე. [illegible]ძე	"	"
√51	[illegible] [illegible]	"	"
√52	ეკ. [illegible]შვილი	"	"
53	ლ. გ. [illegible]შვილი	"	"
54	ნ. [illegible]შვილი	"	"
55	ალექსანდრე [illegible]ძე	ბათომს	"
56	გ. ნ. ანჯაფარიძე	"	"
57	ა. ნ. ინწკირველი	"	"
58	ა. ლ. [illegible]ძე	"	"
59	მ. ე. [illegible]ძე	"	"
60	ს. [illegible]	"	"

61	ნ. ვ. ჭავჭავაძე	ბათუმის	გუბერნ.
62	ვ. რ. კიკვაძე	"	"
√63	კ. ი. კებაძე	"	"
64	ვლად. ჩხაიძე	ბაქოს	"
65	ალექსი ქირუაძე	"	"
66	ი. ი. ღოღობერიძე	"	"
67	ვლადიმერ მაჩაიძე	"	"
√68	დ. მიქ. ქარცივაძე	"	"
✗69	ნიკოძე ლოლუა	გორის	"
70	გიორგი ბერიშვილი	"	"
71	ნიკ. ძოწენიშვილი	გორის	"
72	სიმონ მაჭავარიანი	"	"
73	ასლან ცხვედიანი	ქუთაისის	"
74	ვლ. ჩხეიძე	"	"
75	ნიკ. მამულაიშვილი	"	"
76	მაჭავარიშვილი	"	"
77	ჩხეიძე ეს.	ოზურგეთის	"
√78	ვახტანგიშვილი ნიკო.	"	"
79	ლორთქიფანიძე ნი.	ლენკორ	"
80	მარგიანი გ.	"	"
81	ნიჟარაძე ბეკვედი	"	"
82	თავბერიძე ნიკოლ	"	"
✗83	ღაღანიშვილი	სიღნაღის	"
84	ჯანელიძე ნიკოლოზ	"	"
85	მჭედლიძე ვლ.	სოხუმის	"
86	ჭუმბურიძე ვლ.	"	"
87	მამულაიშვილი ივანე	"	"
88	თავხელიძე ნიკო	"	"
89	ლორთქიფანიძე ივანე	ჩემების	"
90	ბერძენი ბაჩანი	"	"
91	აბულაძე გ. ან.	ქალაქის	"
92	ჯაფარიძე ს. ღ.	"	"
93	მაჭარაძე ლ. ს.	ხონის	"

94	სპირიდონ მიხეილის ძე აბაშიძე	თელავის	გუბ.
95.	ლუკა სახოკია	ქუთაისის	,,
96	გრიგოლ წერეთელი	,,	,,
97	მელიტონ ქელბაქიანი	,,	,,
98	დავით მიქაძე	,,	,,
99	გიორგი ნაკაშიძე	ტფილისის	,,
√100	დ. ნაზარიშვილი	[illegible]	,,
√101	ს. ი. ჯორჯაძე	[illegible]	,,

№	თანხების დასახელება	[illegible] 1 იანვრის 1918 წ. მან.	კაპ.	შემოსული სარგებელი და შემოსავალი მან.	კაპ.	[illegible] მან.	კაპ.	მიეწერა სარგებლის 10% სათადარიგო თანხას მან.	კაპ.	სარგებლისა, შემოსული მიეწერა თანხას მან.	კაპ.	ნაშთი 1 იანვრის 1919 წ. მან.	კაპ.
	I												
	საერთო დანიშნულების თანხები												
1	სათადარიგო თანხა	12289	71	583	76	525	39	58	37			12289	71
2	[illegible]	51261	47	2434	92	2191	43	243	49			51261	47
	II												
	სპეციალური დანიშნულების თანხები												
3	სტიპენდიები	3622	50	172	07	154	87	17	20			3622	50
4	სტიპენდია, [illegible]	425	00	-	-	425	00					-	-
5	სტიპენდია, ნ. [illegible]	20889	99	992	27	967	27	25	-			20889	99
6	[illegible], ნ. [illegible]	12196	67	579	34	427	00	57	93	94	41	12291	08
7	[illegible], ნ. [illegible]	11756	54	558	43	502	59	55	84	-		11756	54
8	[illegible], ნ. [illegible]	13064	58	620	56	300	00	62	05	258	51	13323	09
9	სტიპენდია, [illegible]	102573	07	4872	22	4385	00	487	22			102573	07
10	[illegible]	5420	70	257	48	~~223~~ 400	~~78~~ 00	25	74	7	99	~~5428~~ 5252	~~69~~ 44
11	ილ. [illegible]	965	81	45	88	–	–	4	58	41	30	1007	11
12	[illegible]	1838	52	87	33	77	76	8	73	–	84	1839	36
13	[illegible]	3314	27	157	43	117	29	1	57	38	57	3352	84
14	[illegible]	11642	06	553	00	–	–	55	30	497	70	12139	76
15	[illegible]	1442	49	68	52	–	–	6	85	61	67	1504	16
16	[illegible]	1310	57	62	25	–	–	6	22	56	03	1366	60
17	[illegible]	99604	28	4731	20	3250	00	473	12	1208	08	100612	36
18	[illegible]	11214	17	532	63	400	00	53	26	79	37	11293	54
19	[illegible]	3395	42	161	29	–	–	16	12	145	17	3540	59
	III												
	[illegible] თანხები:												
20	ვს. [illegible]	2851	61	135	46	-		13	54	121	92	2973	53
21	ი. [illegible]	2947	17	139	99	2200	–	13	99	126	00	973	17
22	[illegible]	905	27	43	00	–		4	30	38	70	943	97
23	[illegible]	131	68	6	26	–		–	62	5	64	137	32
24	[illegible]	2212	64	99	75	90	48	9	97	–	–	2100	00
25	[illegible]	18	43	–	88	–		–	08	–	80	19	23
26	[illegible]	25	41	1	21	–		–	12	1	09	26	50
27	[illegible]	22	69	1	08	–	–	–	10	–	98	23	67
28	[illegible]	522	68	24	83	545	03	2	48	–	–	–	–
29	[illegible]	39	50	1	88	–	–	–	18	1	70	41	20
30	ი. [illegible]	10909	78	518	21	466	39	51	82	–	–	10909	78
31	ე. [illegible]	742	53	33	84	–	–	3	38	30	46	742	99
32	ი. [illegible]	1482	46	70	42	–	–	7	04	63	38	1545	84
33	ი. [illegible]	5	45	–	26	–	–	–	02	–	24	5	69
34	[illegible]	55	09	2	62	–	–	–	26	2	36	57	45
35	[illegible]	585	27	27	80	–	–	2	78	25	02	610	29
36	[illegible]	300	00	14	25	12	83	1	42	–	–	300	00
37	[illegible]	3644	52	138	50	2000	00	13	85	124	65	1769	17
38	ალ. [illegible]	2500	00	118	75	106	88	11	87	–	–	2500	00
39	[illegible]	10428	62	-	–	–	–	-	-	–	–	10428	62
40	ივ. [illegible]	51	00	2	43	–		–	24	2	19	53	19
41	[illegible]	2085	86	99	08	–		9	90	89	18	2175	04
		410665	48	18951	08	~~17168~~ 20145	~~86~~ 21	1805	85	2923	95	~~410529~~ 407552	~~11~~ 86

[illegible]   [illegible]

განხილვის საგანი	დადგენილება.

ამ საქმეში დანომრილია
В ЭТОМ ДЕЛЕ ПРОНУМЕРОВАННЫХ
ოცდათექვსმეტი (36) ფურცელი
ЛИСТОВ
„21/ IX" 1963 წ. г.
ხელმოწერა
ПОДПИСЬ [illegible]

№ №	განხილვის საგანი	დადგენილება.

В этом деле про[ну]мерованных
ამ საქმეში დანომრილი тридцать
Семь (37) листов
ფურცელი
„3" VI 1950 Подпись: [signature]

ЦГИА
ПРОВЕРЕНО:
17 VIII 1957 г.
Лукьянова

ЦГИА
ПРОВЕРЕНО:
23/VI 1961 [signature]

(38) листов
196 г.

71к